

2001

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

DIPLOMSKA NALOGA
DAVEK NA DODANO VREDNOST V
SLOVENIJI

JERNEJ PETERLIN

MENTOR
MAG. VILMA MILUNOVIČ

KOPER, 2007

POVZETEK

V diplomski nalogi smo prikazali spremembe na področju davka na dodano vrednost pri davčnih zavezancih od njegove uvedbe do vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Vstop Slovenije v EU je prinesel davčnim zavezancem korenite spremembe in novosti. Z zakonom o davku na dodano vrednost in pravilnikom o DDV so uvedeni novi pojmi in izrazi, obveznosti obračunavanja in plačevanja DDV, ID-številke, Intrastat poročanje, kvartalno poročilo, VIES izmenjava podatkov in še veliko ostalih administrativnih zahtev.

Danes živimo v okolju, v katerem prevladuje uporaba informacijskih tehnologij. In prav zaradi tega smo utemeljili razloge za uvajanje elektronskega davčnega poslovanja DDV s poudarkom na primerjavi med klasičnim in elektronskim predlaganjem dokumentov preko internetnega portala.

Ključne besede: davek na dodano vrednost, davčni zavezanci, poslovanje davčnih zavezancev, evidence DDV, obračun DDV, elektronsko davčno poslovanje, klasično poslovanje

ABSTRACT

In the diploma thesis we demonstrate the changes on field of value-added tax at taxpayers from his initiation to entry of Slovenia into the European Union. Slovenian entry to European Union brought to the taxpayers radical changes and novelties. With VAT law and VAT regulation are initiated new terms and conceptions, obligations of keeping the regular accounts and payments of tax, identification numbers, Intrastat reporting, quarterly report, VIES change of data and many others administration demands.

Today we live in the environment which prevail use of the information technologies. And right because this we established the reasons for introduction the electronic tax business with stress on comparison between classical and electronic suggesting of documents.

Key words: value added tax (VAT), taxpayers, business of the taxpayers, evidences of VAT, statement of account of VAT, electronic tax business, classical business

UDK 336.226.322 (497.4) (043.2)

VSEBINA

1 Uvod	1
2 Davek na dodano vrednost v Sloveniji	3
2.1 Splošna predstavitev DDV.....	3
2.2 Najpomembnejše značilnosti DDV.....	3
2.3 Vzroki za uvedbo DDV.....	6
2.4 Primerjava DDV in prometnega davka.....	8
2.5 Davčna osnova in davčna stopnja.....	8
2.6 Oprostitve plačila DDV.....	9
2.7 Davčni zavezanci in registracija ter plačniki DDV.....	10
3 Davek na dodano vrednost v Evropski uniji	13
3.1 Zgodovina.....	13
3.2 Značilnosti.....	13
4 Sprememba davka na dodano vrednost ob vstopu v EU	17
4.1 Šesta direktiva EU in evropski pravni viri.....	17
4.2 Novi pojmi in izrazi.....	18
4.3 Identifikacijska številka davčnih zavezancev za namene DDV.....	19
4.4 Izmenjava informacij o DDV med državami članicami EU.....	20
4.5 Informacijski sistem Intrastat.....	21
4.6 Spremembe pri poslovanju davčnih zavezancev z DDV.....	22
4.6.1 Vpliv sprememb na davčne zavezance za DDV.....	23
5 Davčne evidence in obračun DDV	25
5.1 Knjiga izdanih in prejetih računov.....	25
5.2 Kvartalno poročilo.....	26
5.3 Ostale evidence.....	26
5.4 Obračun DDV na obrazcu DDV-O in priloge.....	27
5.5 Plačilo in vračilo DDV.....	28
5.6 Glavne ugotovitve analize načina vodenja davčnih evidenc in obračuna DDV.....	28
6 Elektronsko davčno poslovanje	31
6.1 Opis sistema eDavki.....	31
6.2 Razlogi za uvedbo.....	34
6.3 Zakonodaja.....	35
6.4 Varnost poslovanja.....	35
6.5 Glavne ugotovitve.....	37
7 Primerjava med klasičnim in e-davčnim poslovanjem DDV	39
7.1 Klasično poslovanje.....	39

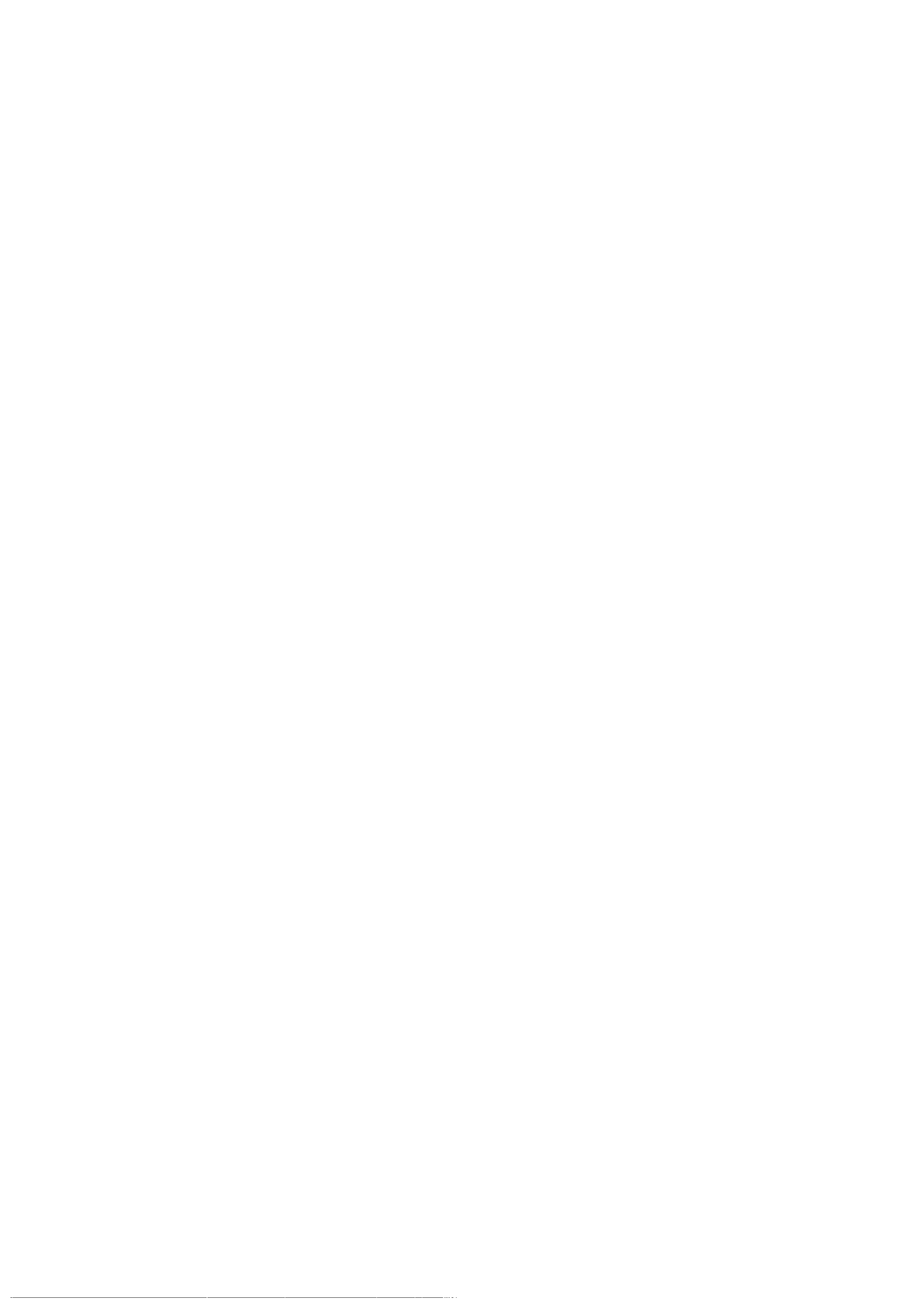
7.2 Prednosti e-davčnega poslovanja za davčne zavezance.....	40
7.3 Prednosti e-davčnega poslovanja za davčno upravo.....	41
7.4 Slabosti in nevarnosti e-davčnega poslovanja	42
7.5 Glavne ugotovitve.....	43
8 Sklep	45
Literatura	49
Viri	50
Priloge	53

PONAZORILA

Slika 2.1 Promet z DDV v Sloveniji.....	6
Tabela 2.1 Razlika med prometnim davkom in davkom na dodano vrednost.....	8
Slika 6.1 Registrirana digitalna potrdila v sistemu eDavki.....	32
Slika 6.2 Prijava v eDavki.....	33
Slika 7.1 Klasični način oddaje dokumentov in elektronski način preko eDavkov.....	40
Slika 7.2 Oddaja dokumentov po dnevih.....	41

KRAJŠAVE

DDV	Davek na dodano vrednost
ZDDV	Zakon o davku na dodano vrednost
P-ZDDV	Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost
ZEPEP	Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu
EU	Evropska unija
ES	Evropska Skupnost
DURS	Davčna uprava Republike Slovenije
EDP	Elektronsko davčno poslovanje
RS	Republika Slovenija

1 UVOD

Davek na dodano vrednost je ena najbolj razširjenih oblik obdavčevanja prometa blaga in storitev v svetu. Čeprav v teoriji obstaja več oblik davka na dodano vrednost, pač glede na to, kako je opredeljena definicija dodane vrednosti, se je v svetu večinoma uveljavila potrošna oblika davka na dodano vrednost. Z DDV se obdavčuje blago in storitve od proizvajalca, trgovca, do končnega potrošnika. Ker so blago in storitve obdavčeni v vseh fazah menjave, se davek na dodano vrednost uvršča med vse fazne prometne davke. To pomeni, da vsaka oseba, ki je davčni zavezanec, obračunava DDV.

Uvedba DDV je bila v Sloveniji pomembna in nujna odločitev, saj je bila pogojena za vstop naše države v EU. DDV je prevladujoča oblika davkov v Evropi, saj je večina držav članic poenotila svoje davčne sisteme. To je storila tudi Slovenija. Z uvedbo DDV je bilo poenoteno obdavčevanje z državami EU.

Slovenija je z vstopom v EU postala enakovredna nosilka pravic in obveznosti, ki jih imajo države članice in gospodarski subjekti. Evropski pravni red je postal del slovenske zakonodaje, z njim pa tudi šesta direktiva, ki ureja skupni sistem davka na dodano vrednost.

Pred samim vstopom v EU pa sta se morali Davčna uprava in davčni zavezanci temeljito pripraviti na vstop v skupni evropski trg. To je ob uvedbi DDV pomenilo za davčne zavezance nove obveznosti obračunavanja in plačevanja ter evidentiranja DDV.

Namen diplomskega dela je predstaviti razvoj DDV sistema v Sloveniji od njegovih prvih korakov pa vse do danes. Poudarek pa bo na povezanih spremembah, novostih in težavah pri davčnih zavezancih ob vstopu naše države v Evropsko Skupnost. Poleg tega bomo predstavili tudi elektronsko davčno poslovanje. Lahko rečemo, da danes živimo v informacijski dobi, zato smo se odločili za predstavitev uvajanja in delovanja EDP preko spletnega portala eDavki. Primerjali bomo klasično predlaganje obrazcev DDV in elektronsko predlaganje dokumentov preko imenovanega portala.

Cilja diplomskega dela sta dva. Prvi je predstaviti spremembe, ki so se zgodile na področju DDV pri davčnih zavezancih ob vstopu države v EU. Drugi cilj pa je utemeljiti razloge za uvajanje EDP z opredelitvijo varnosti, prednosti in slabosti tako za davčne zavezance kot za davčno upravo. Tako se v vsakdanjem poslovanju vsak dan bolj izkoriščajo prednosti informacijskih tehnologij, saj se je krog uporabnikov računalniške opreme razširil iz podjetij v domače okolje.

Glavne predpostavke in omejitve diplomskega dela so, da ima DDV in z njim povezane spremembe z vstopom v EU pomembno vlogo pri poslovanju davčnih zavezancev. Predpostavljamo tudi, da je davek na dodano vrednost potrošni davek, poleg tega pa predstavlja pomemben element za državo oz. njen proračun. Omejili se bomo na glavne spremembe in vpliv DDV na poslovanje davčnih zavezancev ob vstopu

Slovenije v Evropsko unijo. Zaradi prevelikega obsega ne bomo zajeli vseh dejstev in vplivov sprememb o DDV, saj se bomo omejili le na spremembe na področju davka na dodano vrednost pri davčnih zavezancih, ki so veljale v Sloveniji do konca leta 2006.

V diplomskem delu bomo obravnavali že predstavljene podatke iz literature, slovenske zakonodaje, raznih člankov, revij ter virov s svetovnega spleta. Raziskava bo opisna, saj gre za že zbrane in zapisane podatke. Te podatke bomo analizirali in primerjali med seboj ter podali mnenje. Podatki bodo predstavljeni v obliki glavnih ugotovitev oz. kot zaključki drugi pa v kvantitativni obliki, to pomeni v tabelah, preglednicah, grafih ter v obliki prilog.

Diplomsko nalogo sestavlja osem poglavij. Uvodu sledi drugo poglavje v katerem predstavljamo DDV v Sloveniji, njegove najpomembnejše značilnosti ter vzroke za njegovo uvedbo. Tretje poglavje namenjamo predstavitvi DDV v Evropski uniji. V nadaljevanju sledi sprememba davka na dodano vrednost ob vstopu v EU, kjer bomo opisali spremembe, ki so doletele davčne zavezance, nove pojme, izraze ter številne novosti, ki so se pričele uporabljati ob članstvu v Skupnosti.

V petem poglavju na kratko predstavljamo davčne evidence, ki jih morajo davčni zavezanci voditi ter obračun DDV. Šesto poglavje je namenjeno elektronskemu davčnemu poslovanju, v katerem bomo opisali razloge za uvedbo, podrobno pa bomo predstavil tudi sam sistem eDavki. Sledi še sedmo poglavje, v katerem je primerjava med klasičnim in elektronskim davčnim poslovanjem ter ugotovitve v prednostih in slabostih za davčne zavezance in davčno upravo. V sklepu pa bomo na kratko povzeli vsebino naloge in navedli najpomembnejše ugotovitve.

2 DAVEK NA DODANO VREDNOST V SLOVENIJI

2.1 Splošna predstavitev DDV

Davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) je vrsta posrednih davkov in ena izmed oblik prometnega davka. Z njim se obdavčuje promet blaga, materiala, opreme in storitev v vseh fazah prometa. Plačujejo ga vsi, od proizvajalca, trgovca na debelo, trgovca na drobno do končnega porabnika. Glede na to, da je zaračunan v vsaki fazi prometa, ga imenujemo tudi vsefazni davek (Pirc 1999, 9).

Ko govorimo o DDV, je potrebno pojasniti pojem dodane vrednosti. Dodana vrednost je povečanje tržne vrednosti, ki je posledica povečanja vrednosti poslovnih učinkov (proizvodov in storitev). Ugotovimo jo kot razliko med prodajno vrednostjo blaga in storitev in nabavno vrednostjo potrebnih prvin (Milost in Milunovič 2001, 52).

DDV je obvezna vrsta prometnega davka v državah članicah Evropske unije. Vlada Republike Slovenije je 10. junija 1996 podpisala sporazum, s katerim je Republika Slovenija postala pridružena članica Evropske unije in ker je želela postati redna članica, je morala uvesti tudi DDV. To je verjetno spodbudilo vlado, da je 26. junija 1996 sprejela predlog zakona o davku na dodano vrednost in predlog zakona o trošarinah ter je dala v obravnavo in sprejem državnem zboru Republike Slovenije, ki je oba zakona sprejel 25. novembra 1998. Zakon o DDV se je pričel uporabljati 1. julija 1999, ko je tako prenehal veljati zakon o prometnem davku (IKS 1999, 15).

Posebnost DDV je možnost obračunavanja po treh metodah, in sicer po odštevalni, kreditni in seštevalni. Slovenski zakon temelji na kreditni metodi, po kateri davčni zavezanec odšteje znesek DDV, obračunan po nabavah, od zneska, obračunanega ob dobavah. Kreditna metoda je za države Evropske unije (EU) obvezna (IKS 2005, 17). V davčni teoriji obstaja več vrst davka na dodano vrednost, in sicer (Milost in Milunovič 2001, 52-54):

- bruto proizvodni (gross product) davek na dodano vrednost,
- dohodkovni (income) DDV,
- potrošni (consumption) DDV.

2.2 Najpomembnejše značilnosti DDV

DDV mnogi teoretiki in avtorji označujejo kot moderen način obdavčenja prometa blaga in storitev. Tako je bila sama uvedba DDV v Sloveniji pravzaprav nujna in je bila izpeljana zelo dobro ter tudi v precej hitrem času. DDV je torej vrsta davka od prometa proizvodov in storitev. Slovenski Zakon o davku na dodano vrednost (v nadaljevanju ZDDV) temelji na šesti smernici, ki so jo leta 1977 sprejele države ES.

ZDDV temelji na potrošni obliki, to je obliki, ki je sprejeta kot prevladujoča v državah EU. Ureditev DDV pa v Sloveniji temelji na (IKS 2005, 17):

- ozemeljskem načelu, kar pomeni, da se uporablja za promet, opravljen oziroma obravnavan, kot da je opravljen na ozemlju Republike Slovenije in
- načelu namembnega kraja, po katerem so proizvodi obdavčeni v namembni državi in ne v državi odpošiljanja.

Od prometa proizvodov in storitev je treba obračunati DDV takrat, ko se promet zaračuna oziroma je opravljen. Značilnost DDV je, da ga davčni zavezanec državi ne plača toliko, kolikor ga obračuna v svojih prodajnih listinah, temveč plača razliko med tem in tistim, zaračunanem njemu v prejetih nabavnih listinah.

Ena od bistvenih značilnosti DDV je majhno število davčnih stopenj. V državah EU je predpisano, da ima lahko posamezna država eno ali dve davčni stopnji. Potrebno je poudariti, da ima v članicah EU skupno evropsko pravo prednost pred pravom posamezne države, vendar pa dopušča posameznim državam, da določena področja urejajo na različne načine oz. imajo svoje posebne rešitve. Slovenski zakon ima tako dve davčni stopnji, in sicer znižano 8,5% in standardno 20% stopnjo, ki veljata od 1. januarja 2002, medtem ko smo pred tem imeli 8% in 19% stopnjo.

Posebnost DDV je, da se obračunava od dodane vrednosti. Dodana vrednost je povečanje tržne vrednosti proizvodov in storitev. Ugotovimo jo kot razliko med prodajno vrednostjo blaga in storitev in nabavno vrednostjo potrebnih prvin (Pirc 1999, 11).

Pomembna značilnost tega davka je tudi preprostost njegovega obračuna na računu, ker imamo le dve davčni stopnji. Večji davčni red zagotavlja tudi, da ga je potrebno obračunati ob vsakem prometu. Pri samem obračunu tega davka je velikega pomena, da se obračuna ob vsaki transakciji na podlagi prodajne cene blaga ali storitev po stopnji, ki je določena z zakonom.

Verjetno najpomembnejša značilnost DDV je, da so blago in storitve od davčnih zavezancev vedno zaračunane z DDV, ki pa ga v večini primerov lahko davčni zavezanec obračuna kot terjatev do državnega proračuna (vstopni DDV). Ker DDV temelji na računih, isti račun za prodajalca pomeni obveznost za plačilo DDV (izstopni DDV), za kupca pa terjatev do države (vstopni DDV). Prodajalec mora tako v davčnem obdobju (enem mesecu) poračunati izstopni DDV in obveznost iz presežka izstopnega nad vstopnim plačati državi.

Druge značilnosti davka na dodano vrednost so še njegova nevtralnost, načini obračuna ter dejanske oprostitve pri izvozu. Ker izvoz ni obdavčen z DDV, bodo davčni zavezanci terjali državo za obračunani vstopni DDV.

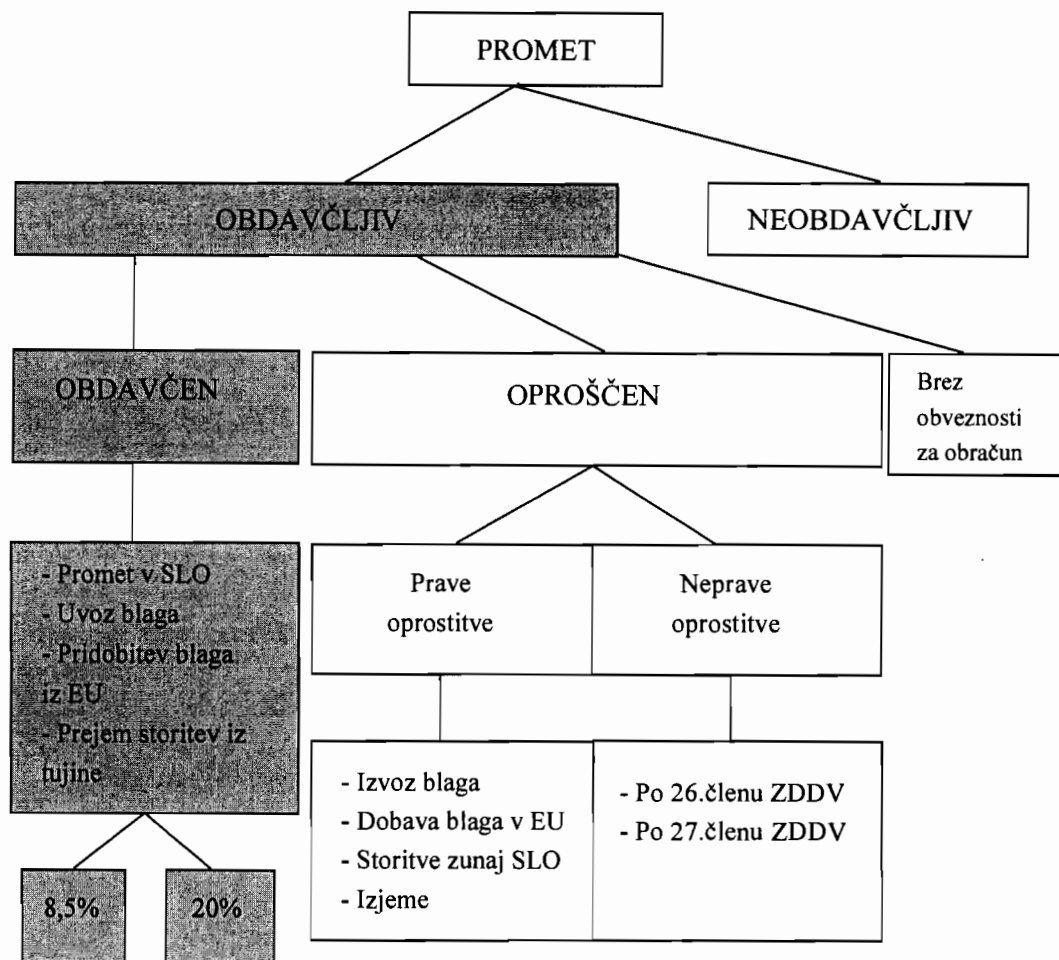
ZDDV je načrtovan tako, da vsebuje vse temeljne določbe o namenu zakona,

predmetu obdavčenja, davčnih zavezancih, davčni osnovi, davčni stopnji, davčnih oprostitev, izračunavanju in plačevanju davka, vračilu davka, odgovornosti ter kazenskih sankcijah.

Pomembna lastnost DDV je tudi njegova prihodkovna izdatnost, saj predstavlja nedvomno velik finančni vir države. Pri davkoplačevalcih pa to pomeni ravno obratno. Z uvedbo DDV davčni zavezanci plačujejo blago in storitve z vračunanim DDV, zato se pojavljajo dodatne potrebe po finančnih sredstvih pri nakupu blaga in storitev. V ureditvi prometnega davka so davčni zavezanci proizvode za določene namene lahko (razen osnovnih sredstev) kupovali z izjavami o oprostitev in pri nakupu niso plačevali prometnega davka.

Davčni zavezanci so dolžni obveznosti po obračunu DDV poravnati v zakonskem roku. Vračilo DDV pa jim država vrne najkasneje v 60 dneh po predložitvi obračuna. Za to obdobje davčni zavezanci brezobrestno kreditirajo državo, kar vpliva na poslovni izid davčnega zavezanca.

Slika 2.1 Promet z DDV v Sloveniji

Vir: IKS 2005, 18.

Slika 2.1 prikazuje delovanje DDV sistema v Sloveniji. Tako se promet blaga deli na obdavčljiv in neobdavčljiv promet. Obdavčljiv promet se nato deli na obdavčen, na promet, ki je oproščen plačila DDV in na promet brez obveznosti.

2.3 Vzroki za uvedbo DDV

V Sloveniji je bila uvedba DDV pravzaprav nujna, ker je to v EU obvezna davčna oblika, po drugi strani pa je to tudi pogoj za vstop v Evropsko unijo. Ob uvajanju le tega pa smo se v celoti zgledovali po EU. Uvajale so ga in ga še vedno nekatere države, ki želijo vstopiti v ES. Tako naj bi sama uvedba tega davka prispevala k izenačitvi poslovanja davčnih zavezancev, saj DDV obdavčuje dodano vrednost pri vseh zavezancih enako.

V davčni teoriji in praksi tako obstajajo trije glavni razlogi za uvedbo DDV, ki izhajajo iz temeljnih značilnosti tega davka. Prvi razlog je velik finančni učinek davka. Če ga primerjamo z ostalimi vrstami davkov, DDV zagotavlja velik obseg prihodkov za državo, tako kot tudi prometni davek. Vendar je v primerjavi s prometnim davkom precej učinkovitejši zaradi samonadzora. Mnoge davčne študije so tako pokazale, da v državah, kjer se uporablja obdavčenje s sistemom davka na dodano vrednost bistveno vpliva na povečanje proračunske blagajne. Učinek DDV na proračunske prihodke je odvisen tudi od davčne osnove, števila stopenj in od višine le teh. (Pirc 1999, 19).

Sledi nevtralnost obdavčenja, saj je zagotovitev davčne nevtralnosti eno izmed temeljnih načel davčne politike. Nevtralnost v bistvu pomeni, da davek na dodano vrednost ne vpliva na odločitve proizvajalcev o tem, kaj bodo proizvajali oziroma prodajali ter na odločitve kupcev o tem, kaj bodo kupovali (Drobež in Macarol 2005, 28). Pri davčni nevtralnosti je tudi pomembno, da na samo nevtralnost vpliva majhno število davčnih stopenj ter poenotenje stopenj. V bistvu to pomeni, da je najbolj nevtralno obdavčenje z eno samo splošno davčno stopnjo. Pri potrošnikih pa je nevtralnost zagotovljena s tem, da potrošniki zaradi DDV ne spreminjajo odločitev o tem ali bodo določen izdelek kupili ali ne.

Zadnji razlog je učinkovitost pobiranja davka. Davek na dodano vrednost zagotavlja dvojni nadzor obračunavanja v vseh fazah prometa. V primerjavi s prometnim davkom je DDV bolj učinkovit. Ta učinkovitost pa se kaže v dvojnem nadzoru njegovega obračunavanja, kar zmanjšuje možnost davčnih utaj. Učinkovitost je tudi večja, če je manj davčnih stopenj in izjem. Kot primer učinkovitega davčnega sistema lahko navedem primer Danske, kjer je v veljavi samo ena 25% davčna stopnja. Ta tako prinaša velik obseg davčnih prihodkov. Učinkovitost pobiranja DDV pa je precej odvisna od organiziranosti davčne službe, števila stopenj in izjem. Davčna služba mora imeti celoten pregled nad ustvarjenimi prihodki in odhodki davčnih zavezancev. Organiziranost davčne službe, ki je danes podprta z računalniškim spremljanjem in vodenjem poslovanja pa tako v veliki meri pripomore k precej bolj kakovostnemu in učinkovitejšemu pobiranju davka (Pirc 1999, 20).

Pri vzrokih za uvedbo davka na dodano vrednost je potrebno omeniti še prednosti uvedbe DDV za državo. Tako ta davek državi omogoča (Pirc 1999, 20):

- uskladitev davčnih sistemov na širšem gospodarskem področju,
- manjše število stopenj in izjem pri obdavčenju različnih vrst blaga in storitev in s tem povečana davčna izdatnost,
- davčni nadzor nad DDV daje davčnemu organu posredno vpogled v vse prihodke in odhodke podjetnikov in je tudi osnova za nadzor drugih vrst obdavčitev (npr. davka od dobička),

- obdavčen je vsak promet blaga in storitev ter veljajo določene oprostitve za promet,
- za državo je najbolj pomembno, da se davek v proračun plačuje postopno v sorazmerju z dodano vrednostjo v vsaki fazi prometa blaga in storitev.

2.4 Primerjava DDV in prometnega davka

Prometni davek se je v Sloveniji uporabljal od leta 1992. To je enostopenjski davek, ki se na vmesnih stopnjah proizvodnje ni plačeval, ampak se je plačal šele pri prodaji proizvodov in storitev končnemu potrošniku. Za davek na dodano vrednost bi lahko rekli, da je to moderen način obdavčenja prometa. Tako danes večina razvitih držav v svojih davčnih sistemih uporablja ta davek in obenem opušča prometni davek, za katerega lahko rečemo, da je že odslužil svoje. V nadaljevanju bomo primerjali prometni davek in davek na dodano vrednost. Razlike med DDV in prometnim davkom obstajajo v celotnem sistemu. Predstavili pa bomo predvsem najpomembnejše, ki so prikazane v spodnji tabeli.

Tabela 2.1 Razlike med prometnim davkom in davkom na dodano vrednost

Prometni davek	Davek na dodano vrednost
Veliko davčnih stopenj	Standardna stopnja in znižana stopnja
Dokaj stabilna stopnja inflacije (od 8% do 10%)	Možnost zvišanja cen in povečanje inflacije ob uvedbi DDV
Zaloge v trgovini, proizvodnji, servisnih delavnicah niso obremenjene z davkom	Zaloge so obremenjene z davkom, davek pa ni sestavni del kalkulacije nabavne cene pri registriranih davčnih zavezancih, ki imajo pravico do odbitka vstopnega davka
Kazni so nižje	Visoke kazni
Davčni sistem pozna redne in občasne davčne zavezance	DDV ločuje samo osebe, ki so ali niso registrirani davčni zavezanci
Redni davčni zavezanci izvajajo akontacije 2x mesečno	Plačevanje akontacij 1x mesečno, do zadnjega v mesecu za predhodni mesec
Prejeti avansi niso obdavčeni	Pri DDV so avansi obdavčeni
Optimizacija vknjižb (prikaz vračunanega davka 1x 15 dni, 1x mesečno, pri prejetih računih pa ni potrebno knjižiti vstopnega davka	Povečanje vknjižb zaradi analitičnega prikazovanja davka na vhodnih in izhodnih računih

Vir: Škof in Špes 1998, 24-25.

2.5 Davčna osnova in davčna stopnja

Davčna osnova je znesek, od katerega se pri prometu blaga in storitev obračuna DDV. Osnovno pravilo, ki ga moramo upoštevati pri ugotavljanju davčne osnove je, da

je davčna osnova za obračun DDV vse, kar predstavlja plačilo (v denarju, stvareh ali storitvah), ki ga je ali ga bo davčni zavezanec prejel od kupca ali od neke tretje osebe (Svilar 2001, 213). Davčno osnovo ureja VII. poglavje ZDDV od 21. do 23. člena.

Davčna osnova je opredeljena na različne vrste prometa blaga in storitev. Tako je lahko davčna osnova plačilo za blago ali storitve, tržna cena blaga oz. storitev, uvozna vrednost blaga oz. vrednost blaga, ki se pridobi iz EU, nabavna ali lastna cena blaga, stroški storitev, prejeta predplačila in drugo. Pri davčni osnovi je pomembno tudi to, da se le ta lahko popravi, poveča ali zmanjša. V davčno osnovo so vštete oziroma jo povečujejo trošarine, drugi davki, carine, takse in druge dajatve, ki jih dobavitelj zaračuna kupcu ali naročniku storitve.

Davčno stopnjo ureja VIII. poglavje ZDDV in sicer 24., 24.a in 25. člen. V Sloveniji sta predpisani dve davčni stopnji:

- standardna davčna stopnja, ki znaša 20% in
- znižana davčna stopnja, ki znaša 8,5%.

Davek na dodano vrednost se obračunava in plačuje po 20% od vsakega prometa blaga, storitev in uvoza blaga, razen od prometa, ki je v 25. členu ZDDV določena znižana (8,5%) stopnja ali pa od prometa, ki je oproščen plačila DDV.

Pod standardno stopnjo se plačuje DDV za vse, razen posebej navedenega blaga in storitev. Pri znižani stopnji pa je posebej navedeno blago in storitve. Tako so v zakonu natančno opredeljeni izdelki, ki so obdavčeni z nižjo stopnjo. Ti izdelki so: hrana, voda, zdravila, medicinski pripomočki za invalide, vstopnice, avtorske pravice, javni prevoz, stanovanjska gradnja, pogrebne storitve, knjige in drugo.

Pri izračunu zneska DDV, ki je vsebovan v plačilu se uporablja preračunana davčna stopnja, ki se izračuna takole (Svilar 2001, 238):

Preračunana davčna stopnja = stopnja DDV x 100 / 100 + stopnja DDV

Preračunana davčna stopnja 20% znaša 16,6667%, za 8,5% pa znaša 7,8341%.

V primeru, da je DDV za blago, ki je pridobljeno znotraj Skupnosti, se obračunava in plačuje po stopnji, ki velja, ko nastane obveznost za obračun davka. Tako se uporablja enaka stopnja DDV, kot če bi enako blago dobavil drug davčni zavezanec na ozemlju Slovenije.

2.6 Oprostitve plačila DDV

Oprostitve DDV se nanašajo na promet, ki je oproščen plačevanja tega davka. Tukaj pa je potrebno poudariti, da ZDDV določa oprostitve za promet nekaterih storitev in blaga. Ključna lastnost oprostitvev je, da upravičenec nima pravice odbiti vstopni DDV. Davčne oprostitve so določene v skladu s smernicami EU. Pri DDV ločimo dve

glavni vrsti oprostitev (Svilar 2001, 239):

- prave oprostitve, pri katerih davčni zavezanec ne izgubi pravice do poročuna vstopnega DDV in
- neprave oprostitve, pri katerih davčni zavezanec izgubi pravico do poročuna vstopnega DDV.

Prava oprostitve plačila DDV pomeni, da ima davčni zavezanec, ki pri opravljanju prometa blaga in storitev ni dolžan obračunavati davek, kljub temu pravico do uveljavljanja odbitka vstopnega davka (Svilar 2001, 239).

Davčne oprostitve se delijo na oprostitve, ki so predpisane znotraj Skupnosti, na oprostitve pri uvozu blaga, na oprostitve pri izvozu blaga in storitev ter na oprostitve pri notranje-skupnostnem prometu. Oprostitve razvrščamo po skupinah: oprostitve za dejavnosti, ki so v javnem interesu, druge oprostitve, oprostitve DDV pri uvozu blaga, oprostitve DDV pri pridobitvah znotraj Skupnosti, druge oprostitve pri pridobitvah blaga znotraj Skupnosti, oprostitve pri izvozu iz Skupnosti in podobnih transakcijah ter pri mednarodnih prevozih, oproščene dobave blaga znotraj Skupnosti, oprostitve plačila DDV od prevoznih storitev znotraj Skupnosti in druge posebne oprostitve (povzeto po IX. Poglavju ZDDV).

2.7 Davčni zavezanci in registracija ter plačniki DDV

Davčni zavezanec je vsaka domača ali tuja oseba (pravna in fizična), ki kjerkoli na ozemlju Republike Slovenije neodvisno oziroma samostojno, za svoj račun in na svojo odgovornost opravlja katerokoli dejavnost, ne glede na namen ali rezultat opravljanja dejavnosti. Dejavnost pa je po zakonu opredeljena kot vsaka proizvodna, predelovalna, trgovinska, storitvena, pa tudi premogovniška, kmetijska in poklicna. Poleg teh se šteje kot dejavnost tudi izkoriščanje premoženja in premoženjskih pravic. Poznamo več vrst davčnih zavezancev, ki se med seboj razlikujejo (IKS 2005, 18-20):

- redni davčni zavezanci,
- mali davčni zavezanci,
- pravne osebe nezavezanke,
- drugi davčni zavezanci.

Tako so redni davčni zavezanci osebe, ki so v zadnjih 12 mesecih dosegle obdavčljiv promet, ki je večji od 5 milijonov tolarjev. Pod redne davčne zavezance spadajo tudi kmetje, katerih katastrski dohodek od kmetijskih in gozdnih zemljišč za zadnje koledarsko leto presega 1,5 milijona tolarjev ter kmetje in druge osebe, ki imajo manjši promet od navedenega zneska, vendar so se odločili za prostovoljno registracijo.

Mali davčni zavezanci pa so vse osebe, ki opravljajo obdavčljivo dejavnost in ne dosegajo predpisanega mejnega zneska 5 milijonov tolarjev oziroma 1,5 milijona tolarjev katastrskega dohodka in tako ne obračunavajo DDV. Tako ti zavezanci na primer pri zaračunavanju blaga in storitev v računih ne obračunavajo DDV in nimajo pravice do vračila DDV. Med davčne zavezance pa ne spadajo (IKS 2005, 19):

- državni organi in organizacije ter organi lokalnih skupnosti, kadar opravljajo dejavnosti v okviru svojih pristojnosti,
- javne agencije in druge osebe javnega prava, ki opravljajo upravne naloge na podlagi javnega pooblastila, čeprav jih opravljajo za plačilo (takse, prispevki in dajatve).

Drugi davčni zavezanci pa so tudi tuje pravne osebe, ki opravijo promet blaga in storitev v Sloveniji. Organizatorji pomožnih prevoznih storitev, kot so natovarjanje, raztovarjanje, pretovarjanje in druge storitve spadajo prav tako pod druge davčne zavezance.

Registracija davčnega zavezanca je zelo pomembna, saj je z njo povezana obveznost obračunavanja in plačevanja DDV. Tako se morajo davčni zavezanci registrirati pri davčnem organu, to je Davčna uprava Republike Slovenije oziroma DURS. Zavezanec je seveda dolžan DURS-u sporočiti, kdaj se njegova dejavnost, zaradi katere mora obračunavati in plačevati DDV prične, spremeni ali preneha. Pri sami registraciji davčnega zavezanca se le tega vpiše v davčni register, ki ga vodi davčni organ. Prijava in podatki se predložijo na posebnem obrazcu DDV-P. Ko je davčni zavezanec enkrat vpisan v register, davčni organ izda zavezancu odločbo oziroma potrdilo o statusu davčnega zavezanca. V potrdilu je naveden datum, s katerim je pravna ali pa fizična oseba postala davčni zavezanec, poleg tega pa je v odločbi tudi njegova davčna številka, ki jo zavezanec uporablja za DDV. Ko se davčni zavezanec enkrat registrira je dolžan obračunavati in plačevati DDV ter je tako podvržen nadzoru davčnih oblasti.

ZDDV v 12. členu določa osebe, ki morajo plačevati DDV. Pri tem pa ni pomembno, kdo so ali so to domače ali tuje osebe oziroma ali se štejejo za redne davčne zavezance ali ne. Plačnik DDV je torej oseba, ki ta davek dejansko plača. Osebe, ki morajo plačevati DDV so (12. člen ZDDV):

- redni davčni zavezanci,
- prejemniki storitev, naštetih v tretjem odstavku 17. člena ZDDV, če je izvajalec tujec,
- vsaka oseba, ki na računu ali drugem dokumentu izkaže DDV,
- prejemniki blaga pri tristranskih poslih,

- vsaka oseba, ki pridobi blago znotraj Skupnosti, če je ta nabava obdavčena v Sloveniji,
- uvozniki oziroma prejemniki blaga pri njegovem vnosu v Slovenijo (EU).

V primeru, da je tuja oseba davčni zavezanec za DDV, le ta lahko imenuje davčnega zastopnika, kot osebo, ki je dolžna plačati DDV. Če pa davčni zavezanec ne imenuje svojega zastopnika plača DDV prejemnik blaga ali storitve.

Redni davčni zavezanec lahko preneha obračunavati DDV oziroma vrne ID-število iz dveh razlogov. Prvi je, da preneha opravljati obdavčljivo dejavnost, drugi pa preneha opravljati registrirano dejavnost. Tako lahko identifikacija za DDV preneha na zahtevo davčnega zavezanca ali po uradni dolžnosti davčnega organa.

3 DAVEK NA DODANO VREDNOST V EVROPSKI UNIJI

3.1 Zgodovina

Vse skupaj se je dejansko začelo v Rimskem sporazumu iz leta 1957, ko je bila komisiji Evropske ekonomske Skupnosti (EES) naložena naloga, da preuči možnost harmonizacije posrednih davkov. V okviru Evropske unije, ki je zibelka davka na dodano vrednost je zatem leta 1962 Neumarkova komisija predlagala, da se DDV uvede kot splošna oblika obdavčenja prometa blaga in storitev v vseh državah EU (Škof 1999, 14). Davek na dodano vrednost je prevladujoča oblika davka v Evropi. Prva država, ki je uvedla DDV je bila leta 1964 Finska, nato sta ji sledila še Danska, Francija in Nemčija ter še druge države članice.

Ustanovne članice Skupnosti (Nemčija, Francija, Velika Britanija, Danska, Švedska, Finska, Nizozemska in Italija) so se zavezale, da bodo do leta 1970 sprejele DDV. Ta rok se je nato podaljšal do leta 1973, ko je kot zadnja DDV uvedla Italija. DDV se je tako širil po drugih davčnih sistemih držav EU, ki so kasneje sprejele to vrsto obdavčitve. Davek je bil razvit predvsem zaradi tega, da se odpravijo ali pa vsaj nekoliko zmanjšajo pomanjkljivosti uporabe prometnega davka. Ta oblika davka je bila v EU uvedena kot dogovorjena davčna oblika, predvsem zaradi prednosti, ki jih ima v primerjavi z drugimi oblikami prometnih davkov. Tako se je začelo tudi razmišljanje drugih držav, ki so bile izven EU, da bi uvedle davek na dodano vrednost. Sicer pa je namen skupnega sistema DDV v EU odpraviti diskriminacijo glede porekla blaga in storitev ter uvedba skupnega tržišča, ki bo omogočilo konkurenco in ki bo imelo značilnost enotnega tržišča (Pirc 1999, 16).

Pri pomembnih zgodovinskih dogodkih za DDV velja omeniti še Belo knjigo o enotnem trgu, v kateri je Evropska komisija leta 1985 predstavila program za vzpostavitev skupnega evropskega trga do konca leta 1992. Tako je bilo v tej knjigi predvideno, da se v članicah EU uvede le dve davčni stopnji. Standardna stopnja naj bi bila med 14% in 20%, znižana pa med 4% in 9% (Rupnik 1997, 62).

Države EU so davek na dodano vrednost sprejele v različnih letih. Priloga 1 prikazuje države članice EU in leto uvedbe DDV.

3.2 Značilnosti

V Evropski uniji je davek na dodano vrednost oz. DDV splošni davek in se načeloma uporablja za vse poslovne dejavnosti, ki zajemajo proizvodnjo in distribucijo blaga ter opravljanje storitev. To je davek na potrošnjo, saj na koncu bremeni končnega potrošnika. Zaračuna se kot odstotek cene, kar pomeni, da je dejanska davčna obremenitev vidna v vsaki fazi proizvodne in distribucijske verige. Pobira se po delih na podlagi sistema olajšav, s katerim lahko davčni zavezanci (tj. podjetja, ki so davčni

zavezanci za DDV) od svoje obveznosti za DDV odštejejo znesek davka, ki so ga ob nakupih za svoje poslovne dejavnosti plačali drugim davčnim zavezancem. Ta mehanizem zagotavlja nevtralnost davka ne glede na število transakcij (http://ec.europa.eu/youreurope/nav/da/business/management/taxation/vat/index_sl.html?print=true).

Davek na dodano vrednost temelji na sistemu delnih plačil, kar pomeni, da vsaka oseba plača davek samo od vrednosti, ki jo je dodala končni ceni. Pri davčnih zavezancih pa je določeno, da vsak izračuna svojo davčno obveznost za določeno davčno obdobje. Ta davek tudi omogoča dvojni nadzor. Dejansko pomeni to, da se davčni zavezanci med seboj nadzirajo, saj je vsak davčni zavezanec zainteresiran, da se davek pravilno obračuna zaradi odbitka vstopnega davka. Velika prednost je tudi nevtralnost v mednarodnem poslovanju. Sama nevtralnost je zagotovljena tudi s tem, da sistem DDV ne omogoča veliko izjem.

Cilj EU je poenotenje davčne zakonodaje oziroma sistema DDV. Poenotenje sistema tega davka se je začelo z evropskimi smernicami in direktivami, ki so v veliki meri pripomogle, da imamo danes tak davčni sistem. Tako ti predpisi določajo, da bi se davčni sistem v celoti uskladil. Zelo pomembno je tudi, da smernice dopuščajo državam, da uvedejo svoje posebnosti, tako npr. ne more določena država uvesti standardno stopnjo, ki je manjša od 15%. To se tudi kaže v številnih predpisih glede elementov davka na dodano vrednost. Ti elementi pa so: davčni zavezanci, predmet obdavčitve, način obračunavanja in plačila davka. Poenoten sistem pa samo omogoča, da bodo blago in storitve držav članic med seboj samo še bolj konkurenčne in tudi ne bo vpliva na različne višine davka. Države so se tudi strinjale, da je poenotenje predpisov o DDV ključnega pomena, saj se s tem izenačujejo pogoji poslovanja na trgu.

Pri DDV igrajo pomembno vlogo tudi evropske smernice, saj so le te obvezne za vse države članice EU. Predvsem je to šesta smernica, ki je najpomembnejši predpis s področja DDV. Več o evropskih direktivah in pravnih virih pa v naslednjem poglavju.

Bistvena značilnost tega davka v EU je tudi v davčnih stopnjah. Tako sta predvideni le dve davčni stopnji (Pirc 1999, 16):

- standardna stopnja, ki naj ne bi bila manjša od 15% in
- znižana stopnja, ki naj ne bi bila manjša od 5%.

Standardna davčna stopnja se uporablja za obdavčitev vsega blaga in storitev, razen tistega, za katerega je predvidena oprostitev plačila davka ali za katerega je predpisana znižana stopnja. Le ta je predvidena za blago in storitve, ki so osnovnega življenjskega pomena. Sem sodijo: hrana, zdravila, kulturne in športne prireditve, itd. Nekatere države uporabljajo tudi dve znižani davčni stopnji, vendar je v praksi drugače saj veliko držav uporablja stopnje, ki so manjše od 5%.

V večini držav članic so se finančni prihodki od DDV v proračunu države iz leta v leto povečevali. To pa nam pove, da je ta davek za države izjemno pomemben dejavnik za polnjenje proračuna. Tukaj je potrebno omeniti še, da so se prihodki povečevali predvsem zaradi povečanja standardne davčne stopnje. Stare članice so se odločile za to, medtem ko so nove članice, ki so pristopile v članstvo leta 2004 niso odločile za povečevanje standardne stopnje, tudi zaradi tega, ker so DDV uvedle veliko let pozneje (http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/descriptive_report.pdf).

Iz Priloge 2 je razvidno, da imajo najnižje davčne stopnje v Luksemburgu, na Malti, na Cipru (15%) ter v Španiji (16%). Visoko davčno stopnjo pa imajo predvsem skandinavski državi, to sta Danska in Švedska ter naša sosedna Madžarska, kjer imajo v veljavi 25% davčno stopnjo.

Vse države imajo v svojih davčnih sistemih znižane in standardne davčne stopnje. Izjemi sta le Danska, kjer uporabljajo samo eno 25% stopnjo in Slovaška. Znižane stopnje so predpisane predvsem za hrano, zdravila, medicinsko opremo, zdravstvene storitve, javni transport. Prav tako so v vseh državah EU znižano stopnjo obdavčene knjige in časopisi.

4 SPREMEMBA DAVKA NA DODANO VREDNOST OB VSTOPU V EU

4.1 Šesta direktiva EU in evropski pravni viri

Pri predpisih in virih je najpomembnejše, da jih Slovenija kar najbolje uskladi z evropskimi. Ko je bila naša država še kandidatka za vstop v članstvo je morala v celoti prilagoditi svoj davčni sistem z evropskimi smernicami. To je Sloveniji uspelo, saj je postala leta 2004 polnopravna članica EU. Slovenija je torej svoj davčni sistem uskladila z evropskimi usmeritvami, na drugi strani pa se še vedno sprejemajo določene novosti, ki izboljšujejo sistem.

Najpomembnejši pravni viri, ki urejajo sistem davka na dodano vrednost v državah EU so smernice. Poznamo tri vrste virov evropskega prava (IKS 1999, 16-17):

- primarni viri (pod primarne vire uvrščamo t.i. ustanovne pogodbe Evropske Skupnosti in dodatke, protokole, dopolnitve ter spremembe teh pogodb),
- sekundarni viri (tukaj uvrščamo uredbe, ki imajo v državah neposredno veljavo, smernice, ki jih izdaja evropski ministrski svet oziroma evropska komisija, prav tako so pomembne odločbe, priporočila in stališča),
- drugi viri (to so mednarodni sporazumi EU in dvojni ali večstranski sporazumi med državami članicami EU ter sodna praksa).

Smernice Evropske unije se nanašajo na vsa usklajevanja pravnih predpisov o DDV v državah, ki so članice ter tudi na zamenjavo obstoječega sistema DDV s skupnim sistemom. Pri smernicah je najpomembnejša šesta, velja pa tudi omeniti prvo in drugo.

Prva smernica za poenotenje DDV je bila izdana 11. aprila 1967, ko so se države članice zavezale, da nadomestijo prometni davek z davkom na dodano vrednost. Tako naj bi enotni sistem DDV zagotovil najvišjo stopnjo poenostavitve in nevtralnosti pri pobiranju davkov. Po drugi strani pa bi z obdavčenjem zajemal vse transakcije, ki se opravijo v prometu blaga in storitev (IKS 1999, 17).

Pri samem razvoju in uveljavljanju DDV je veliko prispevala tudi Druga evropska smernica. Ta ureja vsebinska vprašanja v zvezi z davkom na dodano vrednost. Tako ureja pojme kot so davčni zavezanec, predmet obdavčenja, davčna osnova, davčne stopnje in drugo. Druga smernica je tudi predpisala nekaj pravil, ki naj bi urejale poslovanje davčnega zavezanca, zahteva pa, da le ta o svojem poslovanju vodi evidenco in za dobave blaga in storitev izstavlja račune (Muzlovič 2000, 5).

Za davek na dodano vrednost pa je daleč najpomembnejša Šesta evropska smernica (77/388/EEC), ki je bila sprejeta 17. maja 1977. Tako določa temeljna načela obdavčenja z DDV. S to smernico so bili uvedeni postopki harmonizacije zakonodaj držav članic. Glavni cilj šeste smernice je uskladitev različnih sistemov DDV. S sprejetjem te smernice je bila v bistvu uresničena zamisel o skupnem in enotnem trgu, ki

bo tako omogočil prosto konkurenco. V njej je določeno, kaj se obdavčuje, kakšne so osnove za obdavčitev, čas in kraj nastanka obveznosti, kakšne so davčne oprostitve in drugo. Glede stopnje davka na dodano vrednost je v smernici sprejeto izhodišče, da mora biti stopnja enaka za promet blaga in storitev. Bistven namen je poenotenje DDV vendar dopušča, da posamezne države določena področja urejajo na različne načine oziroma, da uvedejo svoje posebnosti. Slovenski zakon je v nekaterih področjih popolnoma usklajen s šesto smernico, za nekatera področja pa predpisuje posebne oziroma svoje rešitve (IKS 1999, 17).

4.2 Novi pojmi in izrazi

Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se je pojavilo precej novih pojmov in izrazov. Sam vstop v EU je prinesel spremembe v ZDDV. Uvedla se je nova terminologija, kot tudi nov način razmišljanja. Tukaj se tako spreminjajo pojmi določenih besed in njihov pomen. Tako je na primer spremenjen opis davčnih zavezancev, davčna številka zavezanca, ki je sedaj ID-številka, kraj prometa, davčno ozemlje, tretje ozemlje, sistem VIES in še veliko drugih pojmov. Spremenjen je opis davčnih zavezancev (IKS 2004, 8):

- zavezanci z odločbo so osebe identificirane za namene DDV,
- zavezanci brez odločb pa so ponovno mali davčni zavezanci.

Pri davčni številki zavezanca oziroma identifikacijski številki se uporablja pojem ID-številka. Glede opisa prometa blaga in storitev se tukaj pojavljajo novi pojmi (IKS 2004, 8):

- pridobitev blaga znotraj Skupnosti¹ je dosedanji uvoz iz držav članic EU,
- dobava blaga znotraj Skupnosti je dosedanji izvoz v države članice EU,
- izraza »domače blago« in »carinsko blago« sta nadomeščena z vsebinsko enakim neskupnostno blago,
- uveden je nov pojem blago skupnosti.

Pri kraju prometa pa se (IKS 2004, 8):

- namesto izraza »območje Slovenije« uporablja izraz ozemlje Slovenije,
- za ozemlje držav članic uporablja opis ozemlje Skupnosti,
- izraz tretje države uporablja za katerokoli drugo ozemlje, razen ozemlja Slovenije in ozemlja Skupnosti.

¹ Po ZDDV je Skupnost ozemlje držav članic, ki je opredeljeno v zakonodaji evropskih Skupnosti.

Za določitev kraja obdavčitve se pri razlagi zakonskih določb uporabljajo novi izrazi. Za obdavčitev po kraju, kjer se blago nahaja, ko se začne odpošiljanje ali prevoz blaga, se uporabljajo naslednji izrazi (DURS 2003, 7): država odhoda, država porekla blaga, država nakupa in država izvora blaga.

Za obdavčitev po kraju, kjer se odpošiljanje ali prevoz blaga konča, pa se uporabljajo novi izrazi (DURS 2003, 7): država prihoda, država končne potrošnje, načelo namembne države, načelo destinacije in država porabe.

4.3 Identifikacijska številka davčnih zavezancev za namene DDV

Namesto izraza davčna številka se po novem uporablja izraz identifikacijska številka za DDV. Davčni organ je vsem davčnim zavezancem, ki so imeli na dan 30. aprila 2004 odločbo o registraciji za DDV, po uradni dolžnosti do 1. maja 2004 izdal ID-številko, ki je pomembna za udeležbo na notranjem trgu EU. Razlikuje pa se po tem, da je davčna številka sestavljena samo iz števil, ID-številka za DDV pa je sestavljena iz predpone SI in davčne številke. Uporablja se jo za vsak promet blaga in storitev in ni pomembno, ali je ta opravljen na ozemlju Slovenije ali kje drugje.

Oseba, ki prvič postane davčni zavezanec, mora pri davčnem organu, pri katerem je vpisana v davčni register vložiti zahtevek za izdajo ID (Identifikacijska številka) številke na posebnem obrazcu DDV-P2. Tako je v samem potrdilu poleg njegovega imena in sedeža davčnega organa napisana tudi njegova ID- številka za DDV.

Države EU so se zavezale, da vsem, ki so udeleženi v prometu blaga in storitev podelijo identifikacijske številke za DDV, pod katerimi morajo davčni zavezanci poslovati in pod katerimi se zbirajo podatki o opravljenih dobavah v računalniški bazi podatkov. ID številka je zelo pomembna pri pravilni izdaji računa. Davčni zavezanec (dobavitelj) mora preveriti resničnost ID-številke, ki mu jo je posredoval kupec. Če številke ni, če ni pravilna ali ni več veljavna mu dobavitelj ne sme dobaviti blaga v drugo državo članico EU z oprostitvijo plačila DDV (IKS 2005, 20-25).

Če slovenska oseba opravlja promet blaga in storitev v državi EU in se mora tam registrirati za zavezanko za DDV, izda ID-številko davčni urad te države. To pa pomeni, da bodo slovenski davčni zavezanci lahko imeli več ID-števil: slovensko in tuje. V Sloveniji davčni organ identificira z ID-številko (IKS 2004, 10):

- vse osebe, ki izpolnjujejo pogoje za ID-zavezanca, razen oseb iz 13.a člena ZDDV² in oseb za katerih dobave je plačnik DDV izključno naročnik ali prejemnik blaga ali storitve,
- vse zavezance, ki presegajo 10.000 € in se prostovoljno prijavijo za redne davčne zavezance,

² Osebe, ki občasno dobavljajo nova prevozna sredstva v EU.

- vse zavezance, ki na ozemlju Slovenije pridobivajo blago za svojo dejavnost zunaj Slovenije.

Določene posebnosti veljajo tudi pri tujih osebah. Če se le ta želi registrirati v Sloveniji za redno davčno zavezanko, mora predložiti zahtevek za izdajo ID-številke za DDV na obrazcu DDV-P3. K tem obrazcu mora še predložiti potrdilo pristojnega organa države, kjer ima sedež, da je dolžna obračunavati DDV v tej državi ter pogodbo iz katere je razvidno, da namerava opravljati dejavnost v Sloveniji. Države članice EU morajo zavezancem dodeljevati identifikacijske številke za DDV. Za prepoznavanje posamezne države, ki je izdala ID-številko se uporablja predpona po standardu ISO-3166. Pri tem je izjema le Grčija, ki ima za namene DDV predpono EL (IKS 2004, 10).

4.4 Izmenjava informacij o DDV med državami članicami EU

Z dnem pridružitve k EU je morala biti Slovenija pripravljena na sodelovanje z državami članicami na področju izmenjave informacij o DDV. Ukinjene so meje in nadzor na mejah. Slovenija mora pravočasno, tako kakor druge države pristopnice zagotoviti zakonodajne in administrativne okvire za čim lažji prehod. To je EU zahtevala pred vstopom naše države v EU. Pokazalo se je, da je Slovenija pravočasno zagotovila izmenjavo informacij o DDV, kar se je nenazadnje od nje tudi pričakovalo.

Administrativno sodelovanje in vzajemna pomoč sta bistveni del ureditev za kontrolo trgovine med državami članicami EU in predpogoj za njeno pravilno delovanje. Tako je izmenjava informacij med upravami v Skupnosti ključni element, ki je uspešno uredil kontrolo trgovine med državami članicami. Vzpostavljena je tesna povezava med funkcijo nacionalne kontrole in administrativnim sodelovanjem med državami EU (DURS 2003, 26).

Pomembno vlogo pri tem ima informacijski sistem za izmenjavo informacij o DDV (sistem VIES-Value Added Tax Information Exchange System) v povezavi s transakcijami EU. Davčni nadzor z uporabo sistema VIES poteka prek sodelovanja med davčnimi upravami držav članic EU. Novi postopek je uveden zaradi odprave nadzora na mejah z državami članicami Evropske unije. To nalogo pa ima davčna uprava zaradi preprečevanja zlorab in utaje davkov. (Gospodarska zbornica Slovenije 2003, 35)

VIES je informacijski sistem za izmenjavo podatkov za potrebe nadzora DDV, ki zajema podatke o vseh dobavah blaga znotraj držav članic EU. Sistem trenutno povezuje petindvajset držav, ki so članice Evropske unije. Ta sistem je res uporaben, saj je vsak teden več kot dva milijona sporočil. Mesto kontrole pretoka blaga, ki ga je do 1. maja 2004 izvajal carinski organ, bo prevzel računalniško podprt VIES sistem. Pravna podlaga za VIES sistem je Uredba Sveta EEC 218/92, ki je bila sprejeta leta 1992. Uredba sveta 218/92 EEC je uredba o administrativnem sodelovanju na področju

posredne obdavčitve. Cilj VIES izmenjave podatkov je (Gospodarska zbornica Slovenije 2003, 34-35):

- poizvedovanje o DDV zavezancih v EU (trenutno stanje registracije in podatki o spremembah registracije),
- izmenjava informacij o dobavah blaga med državami EU (dostop do informacij, ki so razpoložljive vsem članicam EU in direktno dostopne preko spleta).

Prav tako je sistem VIES pomemben tudi za davčne zavezance, ker omogoča preverjanje identifikacijske številke za DDV kupcev v drugih državah EU. To preverjanje pa je pomembno, saj se mora dobavitelj blaga prepričati o tem, ali je identifikacijska številka za DDV, na katero se sklicuje kupec veljavna, saj jo mora vpisati v kvartalno poročilo.

4.5 Informacijski sistem Intrastat

Intrastat je bil v Evropski uniji uveden 1. januarja 1993 z vzpostavitvijo enotnega trga in je nadomestil podatke iz carinskih deklaracij, ki se v trgovini med državami članicami EU ne uporabljajo več. Slovenija je informacijski sistem Intrastat uvedla z vstopom v EU.

Intrastat je v bistvu informacijski sistem za zajemanje statističnih podatkov o blagovni menjavi znotraj Evropske unije. Podatki se zbirajo mesečno s statističnimi obrazci neposredno od poročevalskih enot. Statistika blagovne menjave s tretjimi državami (t. i. Extrastat) kot vir podatkov še naprej uporablja carinske deklaracije.³

Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo je za zbiranje, preverjanje in popravke podatkov odgovoren Statistični urad Republike Slovenije (SURS). SURS pa je po vzoru nekaterih drugih držav članic EU sklenil dogovor o sodelovanju s Carinsko upravo Republike Slovenije (CURS). Tako je CURS v skladu s tem dogovorom odgovoren za zbiranje in kontrolo podatkov, sodelovanje s podjetji in odpravljanje določenih napak v podatkih. V okviru CURS-a pa podatke za Intrastat zbira in obdeluje za vse poročevalske enote po Sloveniji Carinski urad Nova Gorica.

Intrastatu so dolžne poročati vse pravne in fizične osebe, ki sodelujejo v blagovni menjavi znotraj EU in so zavezanke za obračunavanje DDV ter imajo vključitveni prag, ki za leto 2004 znaša 100.000 EUR v tolarski protivrednosti in je bil izračunan na podlagi letnih zunanjetrgovinskih statističnih podatkov za 2001 in 2002.⁴

³ Povzeto po <http://intrastat-surs.gov.si/intrastat.html>

⁴ Povzeto po <http://intrastat-surs.gov.si/intrastat.html>

Pri Intrastatu je potrebno omeniti še obdobje in rok poročanja. Tako mora poročevalska enota podatke poročati mesečno. Obdobje poročanja pa pomeni koledarski mesec, v katerem je poročano blago zapadlo v plačilo DDV. Rok v katerem je potrebno izpolnjeno poročilo poslati je najkasneje do 15. v mesecu za pretekli mesec. Pomembni načini poročanja so (<http://intrastat-surs.gov.si/nacin.html>):

- papirni obrazci (to je primerno predvsem za majhna podjetja in podjetnike),
- prek spleta (poročanje je možno samo z digitalnim potrdilom, ki ga izda pooblaščenca agencija),
- z elektronskim oziroma računalniškim izmenjavanjem podatkov (ta način pa je primeren za vse velikosti podjetij).

Informacijski sistem Intrastat pomeni za davčne zavezance novo obliko poročanja, s katero je povečana kontrola podatkov, ki zmanjšuje možnost napak. Pri nas so na voljo trije načini poročanja, med katerimi je najbolj priporočljivo elektronsko izmenjevanje podatkov.

4.6 Spremembe pri poslovanju davčnih zavezancev z DDV

Preoblikovanje sistema davka na dodano vrednost prinaša spremembe predvsem tistim davčnim zavezancem, ki poslujejo s tujino.

Spremenjeni Zakon o davku na dodano vrednost ne posega v splošna načela sistema obdavčitve z DDV, ki so bila postavljena z uveljavitvijo tega zakona v letu 1999, ampak le širi uporabo teh načel na promet v okviru skupnega evropskega trga. Tako so se morala podjetja ustrezno administrativno pripraviti in prilagoditi, da bi vse potekalo, kot je dogovorjeno in zapisano v samih pravilih ter zakonih. Z vstopom v članstvo EU se je pojavilo veliko novih izrazov, ki jih je potrebno razumeti, da bi tako poznali vsebino predpisov.

Bistvena sprememba za davčne zavezance je, da morajo po 1. maju 2004 sami obračunati DDV pri blagovni menjavi z državami EU, saj je administracija povezana z obračunavanjem DDV s carinskega organa prenesena na samega davčnega zavezanca.

Novost za davčne zavezance je tudi ID-številka za DDV. DURS je vsem zavezancem za davek na dodano vrednost izdal potrdilo o identifikaciji za DDV. V potrdilu je poleg imena in sedeža davčnega zavezanca napisana tudi njegova ID-številka za DDV. ID-številka za DDV se razlikuje od davčne številke v tem, da ima pred davčno številko še predpono SI. Davčni zavezanci uporabljajo ID-številko od 1. maja 2004 dalje za vsak promet blaga ali storitev, opravljen na ozemlju Slovenije in pri poslovanju s tujci.

Spremembe so bile tudi pri izmenjavi informacij o DDV med državami članicami EU. Pomembno vlogo ima pri tem informacijski sistem za izmenjavo informacij o DDV

oz. sistem VIES. VIES je informacijski sistem za izmenjavo podatkov za potrebe nadzora DDV, ki zajema podatke o vseh dobavah blaga znotraj držav članic EU. To je zelo velika novost za davčne zavezance saj omogoča poizvedovanje o DDV zavezancih v EU, kot tudi izmenjavo informacij o dobavah blaga med državami EU. Informacijski sistem Intrastat je tudi pripomogel k vzpostavitvi enotnega trga in je nadomestil podatke iz carinskih deklaracij, ki se v trgovini med državami članicami EU ne uporabljajo več.

4.6.1 Vpliv sprememb na davčne zavezance za DDV

Zaradi uveljavitve novosti v obdavčenju prometa blaga med državami članicami so odpadle nekatere administrativne obveznosti za davčne zavezance, uveljavile pa so se nove zahteve. Namesto dosedanjega vlaganja carinskih deklaracij davčni zavezanci, ki so identificirani za namene DDV in dobavljajo blago v druge države članice EU, morajo poleg rednih obračunov DDV predlagati davčnemu organu še podatke o opravljenih dobavah v druge države članice EU, to je kvartalno poročilo. Zaradi odprave carinskih obrazcev so se tako znižali stroški podjetij (stroški carine, špedicijski stroški), po drugi strani pa so se stroški podjetij povečali zaradi dodatnih administrativnih obveznosti. V sprejetih zakonih in predpisih, ki so za davčnega zavezanca velikokrat zapleteni in nejasni, se tako zaposleni v podjetjih srečujejo z davčnimi zankami in ugankami in vse to povečuje stroške pri davčnih zavezancih in zmanjšuje njihovo konkurenčnost.

Vstop Slovenije v EU je prinesel davčnim zavezancem nove obveznosti obračunavanja in plačevanja DDV od blaga, ki ga nabavljajo v državah znotraj Skupnosti. Zaradi tega se je pri davčnih zavezancih povečal obseg davčnih evidenc, na drugi strani pa je postalo plačevanje DDV ugodnejše, kar vpliva na boljšo likvidnost davčnih zavezancev.

Večina podjetij se je spremembam hitro prilagodila, druga pa se počasneje prilagajajo spremembam in se tako ubadajo s težavami pri novostih ob vstopu v EU. Vodenje evidenc je v precej primerih dokaj zahtevno delo. Mnoga podjetja so morala dopolniti svoja znanja s področja DDV in se prilagoditi spremembam ter dopolniti računalniške programe in evidence.

Vsekakor so bile spremembe in njihovi vplivi, ki so doleteli davčne zavezance zelo ugodni in koristni. S temi spremembami se je veliko pripomoglo k boljšemu in še bolj kakovostnejšemu pregledu nad samim poslovanjem pri davčnih zavezancih.

5 DAVČNE EVIDENCE IN OBRAČUN DDV

Davčni zavezanec je v svojem knjigovodstvu dolžan zagotoviti vse podatke, potrebne za pravilno in pravočasno obračunavanje ter plačevanje svojih davčnih obveznosti. Voditi mora naslednje evidence: knjigo izdanih in prejetih računov, knjigo izdanih ter prejetih računov za dobave in pridobitve blaga znotraj Skupnosti in za promet blaga v drugih državah članicah ter posebno evidenco o vstopnem DDV pri uvozu blaga. Prav tako je pomembno kvartalno poročilo (več v nadaljevanju), ostale evidence pa so: posebna evidenca o premiku blaga v drugo državo Skupnosti za namene transakcij ter posebna evidenca o pridobitvah blaga iz druge države Skupnosti (povzeto po IKS 2005, 78-90).

5.1 Knjiga izdanih in prejetih računov

Od sprejetja ZDDV morajo vsi davčni zavezanci poleg splošnih poslovnih knjig, voditi še posebne evidence za davčne namene, to je knjigo izdanih in knjigo prejetih računov. Splošna opredelitev knjige izdanih računov je v 56. členu ZDDV, ki predpisuje, da jo je davčni zavezanec dolžan voditi in mora zajemati vse predpisane podatke. V obrazec I-RAČ (Priloga 6) se vpisujejo izdani računi in druge listine, ki so pomembne za vpis. Davčni zavezanec v knjigi izdanih in prejetih računov zagotavlja podatke o opravljenem prometu blaga in storitev ter o davku, ki ga obračunava od tega prometa.

Davčni zavezanec je dolžan v knjigi izdanih računov voditi oziroma zapisovati vse podatke posamično, ki jih izda za opravljen promet blaga in storitev. Pri izdaji računov končnim potrošnikom pa vpisuje posamično ali zbirno. V obrazec I-RAČ se vpisujejo naslednje listine o prometu blaga in storitev (povzeto po IKS 2005, 81-82):

- računi, izdani davčnim zavezancem ali pravnim osebam, ki niso davčne zavezanke,
- računi, izdani drugim osebam,
- računi oziroma drugi interni dokumenti, izdani za prejeta predplačila,
- računi, izdani tujcem za dobave blaga v Sloveniji in za opravljene storitve,
- izvozne oz. druge carinske listine, s katerimi se dokazuje izvoz blaga,
- druge listine, ki so pomembne za nastanek davčne obveznosti.

V knjigo izdanih računov se vpisujejo naslednji podatki: zaporedna številka knjižbe, datum knjiženja, številka knjigovodske listine, datum knjigovodske listine, firma/ime ter sedež kupca, ID-številka za DDV, vrednost z DDV, oproščen promet brez pravice do odbitka vstopnega DDV, izvoz blaga, oproščen in drug promet s pravico do odbitka vstopnega DDV, obdavčen promet po različnih davčnih stopnjah davčnim zavezancem in končnim potrošnikom.

Po 1. maju 2004 se za vse dobave v EU, oproščene DDV ter druge dobave blaga in tristranske dobave blaga znotraj Skupnosti vpisuje v obrazec (I-RAČ-D, Priloga 7).

V knjigo prejetih računov (obrazec P-RAČ, Priloga 8) davčni zavezanci evidentirajo podatke o nabavah blaga in storitev ter o davku, ki jim je bil obračunan od teh nabav. Podlaga za knjigovodsko evidentiranje v knjigi prejetih računov so (Svilar 2001, 406-408):

- prejeti računi,
- dokumenti o izplačilih,
- dobropisi in bremepisi,
- interni obračuni za vrednost blaga oz. storitev in
- vsi dokumenti, ki so pomembni za odbitek vstopnega davka.

Tako kot pri izdanih, se tudi pri prejetih računih uporablja posebna knjiga prejetih računov za pridobitev blaga znotraj Skupnosti (obrazec P-RAČ-P, Priloga 9), ki se je pričela uporabljati 1. maja 2004.

5.2 Kvartalno poročilo

Kvartalno poročilo je tudi izjemnega pomena za davčne zavezance, saj morajo ob dobavi blaga drugemu davčnemu zavezancu z ID-številko v drugi državi članici izkazati v kvartalnem oz. četrletnem poročilu na posebnem obrazcu KP-O (Priloga 13). Navedeno poročilo je obveznost plačnikov DDV (davčnih zavezancev identificiranih za namene DDV v drugi državi članici) za dobave blaga znotraj Skupnosti. Poročilo mora zavezanec predložiti DURS-u do 10. dne drugega meseca, ki sledi obdobju poročanja.

V kvartalnem poročilu mora davčni zavezanec navesti vse potrebne podatke za poročanje o dobavah blaga znotraj Skupnosti osebi, identificirani za namene DDV v drugi državi članici in popravke podatkov za pretekla obdobja poročanja. Zakonska podlaga za to poročilo je 39.a člen in 39.b člen ZDDV. V obrazec se vpisujejo podatki o skupni vrednosti dobav in skupni vrednosti tristranskih dobav, razčlenjenih po prejemnikih blaga.

5.3 Ostale evidence

Davčne evidence predpisujeta ZDDV v 56. in 56.a členu ter P-ZDDV v 166.-177. členu. Poleg zgoraj omenjenih evidenc poznamo še nekatere druge, ki so pomembne za delovanje samega sistema:

- posebna evidenca o vstopnem DDV pri uvozu blaga (obrazec E-UVOZ),
- posebna evidenca o premiku blaga v drugo državo Skupnosti za namene transakcij iz četrte, pete in šeste alineje 7.a člena ZDDV (obrazec PE-7) ter

- posebna evidenca o pridobitvah blaga iz druge države Skupnosti (obrazec PE-17).

Posebnost zadnjih dveh obrazcev (PE-7 in PE-17), ki sta prikazana v Prilogi 11 in Prilogi 12 je, da se vrednost iz teh dveh obrazcev ne vpisuje v nobeno knjigo prejetih ali izdanih računov. Tako se tudi vpisi ne evidentirajo oz. ne vpišejo v obrazcu DDV-O (Priloga 4). Vodenje teh dveh obrazcev je seveda nujno, saj le tako lahko dokažemo, da zakaj določenega blaga nimamo in se ne šteje za prodano z DDV. Zadnji obrazec (E-UVOZ, Priloga 10) pa je predpisan glede vodenja evidence o vstopnem DDV pri uvozu blaga. Posebna evidenca, ki je predpisana v 174. členu pravilnika pa je začela veljati z vstopom Slovenije v EU.

Davčne evidence se morajo seveda voditi v skladu s predpisi o računovodstvu in drugimi predpisi, ki urejajo vodenje knjig davčnega zavezanca. Ti predpisi so SRS (Slovenski računovodski standardi) in Zakon o računovodstvu. Tukaj velja omeniti še, da je davčni zavezanec dolžan hraniti vse knjigovodske listine v prvotni obliki, v kateri so bile oblikovane, ki se nanašajo na promet blaga in storitev oz. na uvoz blaga ter so pomembne za obračunavanje in plačevanje DDV. Te mora hraniti najmanj 10 let po poteku leta, na katero se nanašajo (IKS 2005, 78-79).

5.4 Obračun DDV na obrazcu DDV-O in priloge

Davek na dodano vrednost je vrsta davka, ki se plačuje na podlagi davčnega obračuna, ki ga izpolni davčni zavezanec. To imenujemo samoobdavčitev, saj so zavezanci dolžni sami spremljati svoje davčne obveznosti. Načelo samoobdavčitve pa je predpisano tudi v Šesti smernici EU in se tako uporablja, kot edini način obračunavanja DDV v vseh državah članicah Evropske unije.

Za vsako davčno obdobje mora davčni zavezanec sestaviti obračun DDV. Tako mora poročilo o obračunu davčne obveznosti predložiti v predpisanem roku DURS-u na obrazcu DDV-O (Priloga 4). Davčni zavezanec mora davčno obveznost poravnati oz. plačati do zadnjega delovnega dne prihodnjega meseca po poteku davčnega obdobja. Pri samem obračunu DDV je tudi velika novost ta, da lahko davčni zavezanec predloži obračun v elektronski obliki. Več o tem pa bomo pojasnili v naslednjem poglavju.

Za davčno obdobje pa se šteje (IKS 2005, 90):

- koledarsko polletje (davčni zavezanec, ki v preteklem koledarskem letu doseže promet blaga oz. storitev vreden do vključno 10 milijonov tolarjev),
- koledarsko trimesečje (promet od 10 milijonov do vključno 20 milijonov tolarjev) in
- koledarski mesec za druge davčne zavezance.

Za obračun DDV se torej uporablja obrazec DDV-O, v katerega se vpisujejo zbirni podatki iz davčnih evidenc in nekateri dodatni podatki, ki jih mora spremljati davčni zavezanec. Vsebina obrazca DDV-O in priloge so določene v 130. in 131. členu pravilnika o izvajanju ZDDV.

Zelo pomembna pa je tudi priloga k obrazcu DDV-O (Priloga 5), pri kateri davčni zavezanec izkazuje nekatere posebne vrste obračunov DDV, ki jih mora poleg obrazca DDV-O predložiti tudi v prilogi. V sami prilogi se tako poroča o popravkih zneska obračunanega in vstopnega DDV, o popravkih zaradi spremembe davčne osnove, o razlikah med odbitim vstopnim DDV in drugo.

5.5 Plačilo in vračilo DDV

Prihodki od DDV pripadajo proračunu države, za pobiranje tega davka pa je pristojen DURS. Davčni zavezanec, katerega obveznost za DDV je večja od zneska vstopnega davka, ki ga sme v istem davčnem obdobju odbiti mora plačati davek. Pri samem plačilu je zelo pomembno, da morajo davčni zavezanci svojo davčno obveznost plačati v dogovorjenem roku in nakazovati na ustrezne račune davčnega organa.

Pri vračilu DDV pa le tega zahteva zaradi presežka vstopnega DDV, vendar morajo biti izpolnjeni določeni pogoji. Če davčni zavezanec predlaga mesečne obračune DDV, mora znesek za vračilo v davčnem obdobju preseči 200.000 tolarjev. Pri trimesečnem predlaganju obračuna mora znesek za vračilo v davčnem obdobju preseči 100.000 tolarjev, medtem ko mora pri polletnem obračunu znesek za vračilo preseči 30.000 tolarjev.⁵

5.6 Glavne ugotovitve načina vodenja davčnih evidenc in obračuna DDV

Pri davčnih evidencah je torej pomembno, da morajo vsi davčni zavezanci poleg splošnih poslovnih knjig, voditi še posebne evidence za davčne namene, to je knjigo izdanih in knjigo prejetih računov. Splošno opredelitev knjige izdanih in prejetih računov opredeljuje in predpisuje ZDDV.

Listine, ki so podlaga za knjigovodsko evidentiranje davčno pomembnih dogodkov in sprememb so izdani in prejeti računi, uvozne in izvozne carinske deklaracije, odločbe carinskega organa, druge listine, s katerimi se dokazuje izvozna dobava, prevozne listine, s katerimi se dokazuje odpošiljanje blaga v drugo državo članico Skupnosti, ter vse druge listine, ki so pomembne za plačilo DDV in odbitek vstopnega DDV. Vsi zneski vpisani v knjige in evidence se za vsako davčno obdobje seštejejo in uporabijo za sestavljanje obračuna DDV.

⁵ Povzeto po 53. členu ZDDV.

Veliko vlogo pri davčnih evidencah ima kvartalno poročilo, saj morajo davčni zavezanci svoje evidence izkazati v kvartalnem oz. četrtnem poročilu na posebnem obrazcu KP-O.

DDV je vrsta davka, ki se plačuje na podlagi davčnega obračuna, ki ga izpolni davčni zavezanec. Tako mora poročilo o obračunu davčne obveznosti predložiti v predpisanem roku DURS-u na obrazcu DDV-O.

Po vstopu Slovenije v EU se je dejansko zgodilo to, da je bilo veliko sprememb, na katere so se morali tako davčni zavezanci, kot tudi davčni organi navaditi in jih osvojiti. Velik poudarek je sedaj na vodenju davčnih evidenc, saj samo z učinkovitim vodenjem le teh preprečimo določene nepravilnosti. Davčne evidence se morajo voditi v skladu s predpisi o računovodstvu in davčnimi predpisi, ki urejajo vodenje knjig davčnega zavezanca. Poleg tega je zelo pomembno tudi, da je zavezanec dolžan hraniti vse knjigovodske listine v prvotni obliki, v kateri so bile oblikovane, ki se nanašajo na promet blaga in storitev oz. na uvoz blaga ter so pomembne za obračunavanje in plačevanje DDV. Te mora hraniti najmanj 10 let po poteku leta, na katero se nanašajo. Pri samem obračunu DDV velja še omeniti, da lahko davčni zavezanec predloži obračun v elektronski obliki, kar je tudi določena prednost saj s tem dejanjem prihranimo čas ter stroške.

6 ELEKTRONSKO DAVČNO POSLOVANJE

6.1 Opis sistema eDavki

Decembra leta 2003 je na internetnem naslovu <http://edavki.durs.si> zagledal luč sveta spletni portal Davčne uprave Republike Slovenije (DURS), ki tako omogoča e-poslovanje z državno upravo. DURS na področju elektronskega poslovanja ponuja davčnim zavezancem številne storitve. S sistemom eDavki upravlja DURS, deluje pa v okviru sistema e-uprava. Tako je področje javne uprave eno najzahtevnejših, zato se je začelo razvijati šele v zadnjem času.

Globalni cilj javne uprave Republike Slovenije do leta 2010 je 100-odstotna uvedba e-poslovanja, poleg tega cilja pa mora država zagotoviti tudi ustrezno spodbujanje in izobraževanje vseh udeležencev e-poslovanja. To pomeni za javno upravo nov način delovanja, saj bo omogočeno vse postopke opravljati na elektronski način (Kovačič, Groznik in Ribič 2005, 260).

V skladu s strategijo o elektronskem poslovanju v javni upravi Republike Slovenije od leta 2001 do 2004 predstavlja davčno poslovanje eno od rešitev, ki bodo zagotovile enoten servis davčnim zavezancem. Sistem eDavki tako omogoča (DURS 2006, 3):

- oddajanje davčne napovedi,
- plačevanje davčnih obveznosti in
- svetovanje davčnim zavezancem.

Sam sistem je razdeljen na tri dele. Prvi je javni del, ki vsebuje predvsem splošne informacije ter predstavitev eDavki in je dostopen vsem. Potem je del za davčne zavezance, ki je zaščiten in do njega lahko dostopajo samo registrirani uporabniki, ki se v sam sistem prijavijo z digitalnim potrdilom. Tretji del predstavlja skrbniški del, do njega pa lahko dostopajo samo registrirani uslužbenci DURS-a. Ta je namenjen predvsem nadzoru nad sistemom eDavki in nadzorom poslovanja davčnih zavezancev.

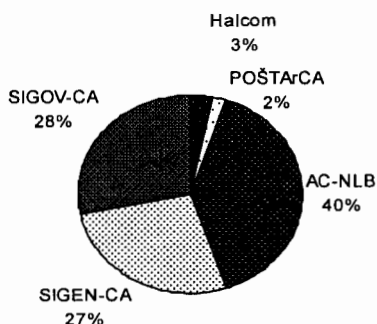
Glede na to, da so uradne ure Davčnega urada trikrat tedensko, je e-poslovanje seveda časovno neomejeno in omogoča poslovanje 24 ur na dan ter 365 dni v letu. Cilj davčnega informacijskega sistema je pokriti potrebe, tako na strani davčnih zavezancev, kot tudi potreb Davčne uprave. Delavci DURS-a, ki delajo z informacijskim sistemom morajo imeti določeno znanje ter jih je potrebno tudi ustrezno usposablјati in izobraževati.

Za dostop do elektronskega davčnega poslovanja (EDP) si morajo davčni zavezanci zagotoviti poleg strojne in programske opreme še dostop do interneta, določena znanja za uporabo računalniških programskih aplikacij in digitalni podpis.

Pri digitalnih potrdilih pa za poslovanje v sistemu eDavki potrebujem potrdilo enega od naslednjih overiteljev: Center Vlade RS za informatiko (SIGEN-CA-za fizične

in pravne osebe, SIGOV-CA, za institucije javne uprave in njihove zaposlene), Nova Ljubljanska banka d.d. (AC-NLB, za uporabnike elektronskih bančnih storitev Klik in Proklik+), Pošta Slovenije d.o.o. (POŠTA@CA, ki je za fizične in pravne osebe) ter Halcom Informatika d.o.o. (HALCOM-CA, za uporabnike elektronskih bančnih storitev Proklik).

Slika 6.1 Registrirana digitalna potrdila v sistemu eDavki

Vir: DURS 2006, 11.

Slika prikazuje registrirana digitalna potrdila, ki se uporabljajo v sistemu eDavki. Za december 2005 je skupno število teh potrdil znašalo 36.839. Največji delež med potrdili ima Nova ljubljanska banka (AC-NLB), ki znaša 40%. Velik odstotek potrdil ima tudi Center Vlade RS za informatiko s potrdili SIGOV-CA in SIGEN-CA. Medtem ko imata Pošta Slovenije in Halcom Informatika le manjša deleža teh digitalnih potrdil.

Davčni informacijski sistem davčnim zavezancem (fizične in pravne osebe) poleg učinkovitega ter varnega poslovanja z Davčno upravo omogoča (DURS 2006, 3-9):

- vpogled v davčne evidence in osebne davčne kontrole,
- vpogled pravnih oseb v davčne evidence,
- oddaja in izračun dohodnine,
- oddaja obračunov za DDV,
- prevzem davčnih obrazcev,
- plačevanje davčnih obvez, itd.

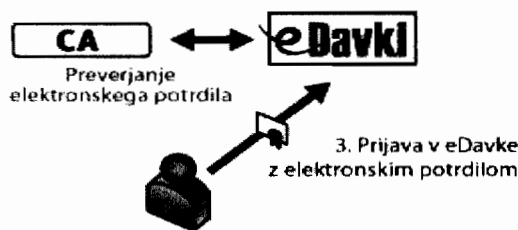
V sistemu eDavki je mogoče oddajati veliko davčnih obrazcev, ki so objavljeni v prilogah. Vsekakor je za našo obravnavo najpomembnejši obrazec DDV-O za obračun davka na dodano vrednost. Tako preko eDavkov redno oddaja okrog 14% davčnih zavezancev. Sistem se je izkazal, kot zelo zanesljiv brez kakšnega resnega problema za

zavezance. Poleg tega pa se iz meseca v mesec povečuje elektronsko oddajanje dokumentov. Preko spletnih storitev se lahko odda naslednje obrazce (DURS 2006, 9):

- DDV-O za obračun DDV,
- DDV-P2, zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV (domači),
- DDV-P3, zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV (tujci),
- DDV-Izv, vloga za pridobitev statusa izvoznika,
- DDV-eRac, prigrasitev izdajanja in prejemanja računov v elektronski obliki,
- DDV-eRacPrek, preklic prigrasitve izdajanja in prejemanja računov v elektronski obliki,
- NF-Prev-Zav, ki je vloga za preverjanje podatkov o davčnih zavezancih,
- VIES-Prev, to je vloga za preverjanje identifikacijskih števil v EU,
- VIES-KP, to je obrazec za oddajanje kvartalnih poročil.

Davčni zavezanci svoje davčne obveznosti izkažejo in obračunajo na posebej predpisanih in zgoraj omenjenih obrazcih. Sam postopek se najprej prične z prijavo v sistem eDavki. Ob prvem obisku je tako potrebno prijaviti svoje digitalno potrdilo.

Slika 6.2 Prijava v eDavke

Vir: <http://edavki.durs.si/OpenPortal/Pages/Registration/RegistrationStart.aspx>

Nato sledi vstop v sam sistem, kjer kot prijavljeni uporabnik uporabi oziroma izbere gumb za vstop. Ko je enkrat davčni zavezanec vstopil v sistem, lahko na portalu vidi svoje davčne podatke in obveznosti, pa tudi seznam pomembnih davčnih obrazcev zanj. Ob enem ima zavezanec na razpolago tudi pred izpolnjevanje obrazcev z osebnimi podatki zavezanca, tukaj so prisotna tudi navodila za lažje izpolnjevanje obrazcev, vključeni so tudi informativni izračuni ter sprotno opozarjanje na napake pri izpolnjevanju obrazcev.

Davčni obrazec je v eDavkih mogoče tudi shraniti, ne da bi ga oddali DURS-u. Zadnji korak pa je oddaja dokumenta, kjer je poskrbljeno, da je oddajanje dokumentov varno in zanesljivo. Ko enkrat oddamo obrazec, strežnik le tega preveri in ponudi uporabniku v podpis. Nato sledi podpisovanje dokumentov, saj ko uporabnik vloži izpolnjeni obrazec prek eDavkov ga elektronsko podpiše. Vsi obrazci se ob podpisu

žigosajo s časovnim žigom SIGOV-CA TSA, s tem pa je onemogočeno ponarejanje časa oddaje dokumenta.

Podpis z digitalnim potrdilom in časovni žig tako zagotavljajo pravno neizpodbitnost in čas oddaje. Zadnja faza pa je, ko strežnik ob prejetju obrazca vrne povratnico v elektronski obliki, ki jo davčni zavezanec lahko shrani in natisne.

6.2 Razlogi za uvedbo

Vlada Republike Slovenije je konec maja 2001 sprejela ukrep, na osnovi katerega naj bi Ministrstvo za finance oziroma DURS v sodelovanju s Centrom Vlade za informatiko in Ministrstvom za informacijsko družbo do konca leta 2001 uvedlo sistem za vlaganje obračunov DDV in napovedi za dohodnino. To naj bi bilo tako v skladu z evropsko davčno politiko ter nekaterimi drugimi državami EU, ki so uvedle tovrsten način poslovanja.

Na podlagi javnega razpisa je DURS izbrala podjetje Hermes SoftLab. Pri pripravi razpisne dokumentacije so bile tri bistvene tehnološke zahteve, ki jih je moral naročnik izpolniti. Te zahteve so bile varnost, visoka razpoložljivost in razširljivost sistema e-davčno poslovanje. Zahteva po varnosti sistema je daleč najpomembnejše vodilo, tako pri arhitekturi, oblikovanju ter sami vpeljavi.

Visoka razpoložljivost v bistvu pomeni, da sistem deluje 24 x 7 x 365 (vse ure, vse dni v letu ter podnevi in ponoči). Zahteva za prepustnost sistema EDP je območju dobrih 100.000 uporabnikov za oddajo dohodnine ter polovico te vrednosti 50.000 poslovnih subjektov, ki oddajajo takšne ali drugačne davčne vrste skozi sistem EDP.

Glavni razlogi za uvajanje elektronskega davčnega poslovanja so seveda zelo različni. V bistvu so najpomembnejši ekonomski razlogi, saj uporaba cenovno ugodnih in hitrih komunikacijskih tehnologij, visoka odzivnost ter popolna avtomatizacija davčnega poslovanja ter manjša poraba časa veliko pripomore k zmanjšanju stroškov poslovanja. Eden od razlogov je tudi kadrovski, saj se bo delo z e-davčnim poslovanjem delno ali v celoti popolnoma avtomatiziralo. S tem pa se bodo vsekakor zmanjšale potrebe po kadrih, saj bodo veliko dela opravili računalniški sistemi. Prav tako igrajo tukaj ključno vlogo poslovno organizacijski razlogi, saj se bo dejansko z uvedbo e-davčnega poslovanja spremenil način organiziranosti dela (Kovačič, Groznik in Ribič 2005, 269-272).

Razlogi za uvajanje EDP so tudi tržne narave saj to omogoča nove načine poslovanja, s tem pa nove, lažje in hitreje načine dostopa do informacij, kar samo pomeni prihranek časa. Glede na to, da se svet globalizira je potrebno iskati razloge za uvajanje tudi v globalizaciji. Tako se poslovno okolje zelo hitro spreminja, zaradi česar je potrebno prilagoditi nove načine poslovanja. Le te moramo prilagoditi novim trendom, saj v primeru, da tega ne storimo zaostanemo za drugimi.

Na koncu so še tehnološki oziroma tehnični razlogi, kjer nove tehnologije omogočajo neposredne in zelo hitre povezave med udeleženci. Poleg tega pa tehnologija omogoča tudi takojšna odzivnost ter stalno časovno prisotnost. V primerjavi s klasičnim načinom poslovanja pa elektronsko poslovanje temelji na hitrosti, kar bo seveda zelo vplivalo na hitrost obdelave davčnih podatkov oziroma napovedi.

6.3 Zakonodaja

Zakonodaja igra tudi pomembno vlogo pri elektronskem poslovanju, saj omogoča varno izvajanje e-poslovanja ne samo v posamezni državi, temveč tudi v mednarodnem prostoru. Elektronsko poslovanje je v Sloveniji urejeno z zakoni in drugimi predpisi. Vsi udeleženci imajo pravno varstvo, ki je v celoti enakovredno papirnemu poslovanju. Elektronsko vloženi dokumenti prek eDavkov so enakovredni dokumentom v papirni obliki. Slovenska zakonodaja, ki ureja področje elektronskega poslovanja vsebuje:

- Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (ZEPEP), ki ureja e-poslovanje z uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije in uporabo elektronskega podpisa v pravnem prometu.
- Uredbo o pogojih za elektronsko poslovanje in elektronsko podpisovanje. Ta uredba določa merila za overitelje kvalificiranih potrdil in pogoje za elektronsko podpisovanje in časovno žigosanje.
- Pravilnik o prijavi overiteljev in vodenju registra overiteljev v Republiki Sloveniji. Pravilnik tukaj ureja postopke prijave overiteljev, njihov vpis v javni register overiteljev v RS in vodenje tega registra.
- Zakon o varstvu osebnih podatkov, ki ureja varstvo osebnih podatkov, s katerimi se preprečujejo nezakoniti in neupravičeni posegi v zasebnost posameznika pri obdelavi osebnih podatkov in pri uporabi teh podatkov.

V Sloveniji je bil Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu sprejet leta 2000. Ureja veliko področij, kot so npr. elektronsko poslovanje, uporaba podatkov v elektronski obliki in uporaba elektronskega podpisa v pravnem prometu, ureja tudi veljavnost in dokazano vrednost elektronskih sporočil ter tudi morebitne prekrške in kazni.

6.4 Varnost poslovanja

Varnost poslovanja je najpomembnejši dejavnik elektronskega poslovanja. Tako je bistvo varnosti v e-poslovanju preprečevanje nepooblaščenega zmanjševanja vrednosti virov. Viri pa so lahko različni zaupni podatki, kot so npr. poslovne skrivnosti, številke kreditnih kartic in elektronski dokumenti (Jerman-Blažič 2001, 99).

Elektronsko davčno poslovanje je zelo občutljivo področje. Zanesljiva politika varovanja zasebnosti davčnega zavezanca in njihovih podatkov je zato ena temeljnih načel elektronskega načina poslovanja. V skladu z zakonskimi določili, ki formalno določajo načine poslovanja, je Davčna uprava Republike Slovenije zavezana k varovanju osebnih podatkov davčnih zavezancev in preprečevanju dostopa do podatkov nepooblaščenim osebam. Tako se DURS zavezuje k⁶:

- Zaščiti začasno shranjenih dokumentov. Tukaj organi davčne uprave nimajo vpogleda v dokumente, ki so le shranjeni na portalu eDavki. Pred vložitvijo so ti dokumenti vidni le davčnemu zavezancu oz. pooblaščenim osebam.
- Obravnavanju oddanih dokumentov. V skladu z Zakonom o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu, Zakonom o davčnem postopku in Zakonom o splošnem upravnem postopku so dokumenti, vloženi na davčno upravo preko eDavkov, enakovredni dokumentom, vložnim v papirni obliki na vložišče.
- Uporabi osebnih podatkov. Osebni podatki davčnega zavezanca, shranjeni v eDavkih, se lahko uporabljajo izključno v namene davčnega poslovanja med davčnimi zavezanci in njihovimi uradnimi osebami davčne uprave.
- Evidenci dejavnosti v eDavkih. Vsa dejavnost uporabnikov v eDavkih (vpogledi in operacije nad dokumenti, spremembe pooblastil) se beleži v dnevnik dogodkov. To velja tudi za dejavnost uradnih oseb davčnih organov. V primeru sodnega postopka je Davčna uprava dolžna predati podatke o teh dejavnostih.

Pri varnosti poznamo nekaj uspešnih in zanesljivih metod, ki so pomembne za zagotovitev varnosti oziroma preprečevanje zlorab e-davčnega poslovanja. Velik pomen imajo pri tem digitalna potrdila oz. certifikati, ki v elektronskem poslovanju nadomeščajo osebno legitimacijo davčnega zavezanca. S potrdilom in s pripadajočim zasebnim ključem vzpostavi davčni zavezanec z eDavki varno komunikacijsko povezavo prek spleta. Tako digitalno potrdilo nudi pri e-poslovanju ustrezno varnost in zasebnost s tem, da so vsi podatki šifrirani in digitalno podpisani. Digitalni podpis v bistvu predstavlja sodobno alternativo klasičnemu podpisu, po drugi strani pa zagotavlja identiteto imetnika potrdila, obdobje veljavnosti certifikata, da ne pride do raznih zlorab (Jerman-Blažič 2001, 101).

Za poslovanje v eDavkih se potrebuje digitalno potrdilo enega od overiteljev. Najpomembnejši sta tukaj potrdila SIGEN-CA in SIGOV-CA. Digitalna potrdila so namenjena za interno e-poslovanje oz. komuniciranje v javni upravi (SIGEN-CA), kot

⁶ Vir: <http://edavki.durs.si/OpenPortal/Pages/Introduction/Privacy.aspx>

tudi za storitve, ki jih nudi javna uprava državljanom in pravnim osebam na elektronski način (SIGOV-CA). Tem dvema potrdiloma pravimo tudi osebna in spletna digitalna potrdila, med obema pa obstajajo nekatere značilnosti. Tako spletnim digitalnim potrdilom pripada en par ključev (javni in zasebni), medtem ko pripada osebnim dva ločena para ključev. Eden je za digitalno podpisovanje, drugi pa za šifriranje oz. dešifriranje. Javni ključ pomeni, da je objavljen v t.i. javnem imeniku. Pri zasebnem ključu pa je bistvena razlika ta, da ima dostop do njega samo imetnik digitalnega potrdila.

Pri varnosti poslovanja velja omeniti še šifriranje in elektronski podpis. Šifriranje je postopek, s katerim zaščitimo vsebino določenega sporočila pred vpogledi s strani neavtoriziranih oseb. Elektronski podpis pa je nadomestek lastnoročnega podpisa v elektronskem poslovanju in je namenjen preverjanju prisotnosti podatkov ter identifikacij podpisnika.

6.5 Glavne ugotovitve

Ko je DURS uvajala tovrsten sistem poslovanja je bilo vložena veliko znanja in dela. Po drugi strani pa je sistem eDavki zaživel v kar hitrem času. Pri e-davčnem poslovanju je najpomembnejše, da je tukaj potrebno zagotoviti centraliziran davčni informacijski sistem, ki mora zagotoviti vsem udeležencem zanesljivo in učinkovito delovanje. Ne gre pozabiti tudi, da je potrebno za nemoteno delovanje imeti ustrezno strojno in programsko opremo.

Obstajajo tudi določeni razlogi, ki so pripeljali do uvedbe tega sistema. Ti so predvsem ekonomske narave, nato sledijo kadrovske razlogi, saj se bo delo z e-davčnim poslovanjem delno ali v celoti popolnoma avtomatiziralo. Veliko vlogo igrajo tudi poslovno organizacijski razlogi, saj se bo dejansko z uvedbo e-davčnega poslovanja spremenil način organiziranosti dela. Pomembni so tudi globalizacijski razlogi, saj je z vstopom Slovenije v EU prav zaradi vse večje globaliziranosti sveta začel tudi pri nas delovati sistem VIES oz. smo se v sam sistem vključili, kot nova članica EU. Dejstvo je, da so globalizacijski razlogi pomembni, saj če druge države uporabljajo npr. določeno tehnologijo, jo bomo potem tudi mi uporabili, saj v primeru, da le tega ne storimo zaostanemo za konkurenco. Na koncu so še tehnološki oziroma tehnični razlogi, kjer nove tehnologije omogočajo neposredne in zelo hitre povezave med udeleženci.

Za učinkovito delovanje informacijskega sistema pa je ključno področje varnost poslovanja. Elektronsko davčno poslovanje je zelo občutljivo področje. Ker se tehnologija hitro spreminja tako prinaša spremembe v naše okolje, s tem pa se povečujejo grožnje in ranljivost sistemov. Tako postaja varovanje podatkov in informacij eno najpomembnejših področij. Zanesljiva politika varovanja zasebnosti

davčnega zavezanca in njihovih podatkov je zato ena temeljnih načel elektronskega načina poslovanja.

Za nas je v tej analizi najpomembnejši obrazec DDV-O za obračun davka na dodano vrednost. Postopek se prične z prijavo v sistem eDavki, kjer je potrebno prijaviti svoje digitalno potrdilo. Z vstopom v sistem davčni zavezanec vidi svoje davčne podatke. Te podatke preveri in vnese še ostale podatke za obračun DDV. Za morebitne napake pa zavezanca obvesti sam sistem avtomatsko, s tem pa je zelo zmanjšana možnost napak. Ko zavezanec sestavi in preveri davčni obračun pošlje podatke v elektronski obliki in čez nekaj sekund so že ti pri davčnem organu.

V dveh letih delovanja so se eDavki izkazali kot zanesljiv spletni servis. Tako je ugotovljeno, da se z vsakim mesecem število davčnih dokumentov, oddanih preko sistema povečuje. Velik napredek je tudi pri pravnih osebah, saj ves čas narašča oddaja obrazcev DDV-O. Prehod na elektronsko davčno poslovanje je v bistvu odpravil podvajanje dela, s tem pa so se zmanjšale možnosti napak. Sistem eDavki je poskrbel za večjo preglednost ter manjšo možnost napak in utaj (DURS 2006, 3).

7 PRIMERJAVA MED KLASIČNIM IN E-DAVČNIM POSLOVANJEM DDV

7.1 Klasično poslovanje

Klasično poslovanje pomeni papirno predlaganje dokumentov in obrazcev DDV-O, ki se predlagajo DURS-u.

Papirno poslovanje pomeni za davčnega zavezanca, da za vsako davčno obdobje sestavi obračun DDV. Tako mora poročilo o obračunu davčne obveznosti predložiti v predpisanem roku DURS-u na obrazcu DDV-O. Pri obračunu DDV se je uvedla določena novost, da lahko tukaj davčni zavezanec predloži obračun v elektronski obliki. Iz tega lahko vidimo, da se vse več pojavljajo možnosti, ki poleg klasičnega načina omogočajo tudi elektronsko predlaganje dokumentov in obrazcev.

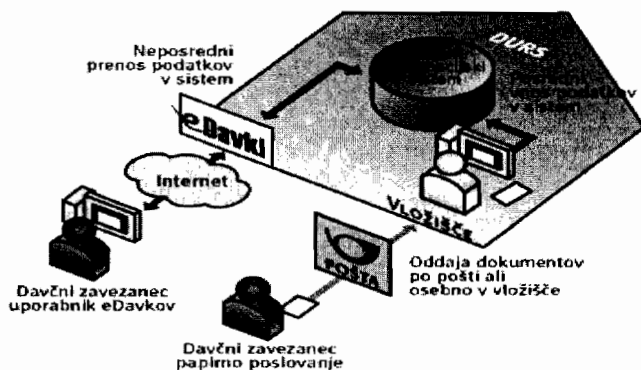
Ker danes živimo v informacijski družbi se t.i. papirno oz. klasično poslovanje počasi zmanjšuje. Čeprav večina davčnih zavezancev uporablja tovrsten način, pa bo v prihodnosti popolnoma drugače. Tako se pričakuje, da bo čez nekaj leti v celoti opuščeno papirno predlaganje obrazcev. Po podatkih Davčne uprave je obračune DDV v začetku leta 2005 elektronsko vložilo samo 5% vseh davčnih zavezancev, v decembru 2005 pa je bilo vloženih več kakor 14% vseh DDV obračunov. V prihodnosti gre pričakovati, da se bo število davčnih zavezancev, ki bodo elektronsko vložili obrazce počasi povečalo.

Klasični način ima seveda tako svoje prednosti kot tudi slabosti. Prednosti so predvsem, da je prisoten osebni stik medtem ko pri elektronskem načinu ni tistega osebnega kontakta. Druga prednost je nezaupanje v elektronsko poslovanje. Klasični način je mogoče primeren za določene ljudi, ki še ne obvladajo tako dobro dela z računalniki.

Menim, da so slabosti tovrstnega načina poslovanja predvsem:

- veliko časa, ki ga potrebujemo za izpolnitev obrazcev,
- pregledovanje obrazcev s strani davčnega organa, kar pomeni veliko porabo časa,
- visoki administrativni stroški davčnega organa-tukaj je mišljeno predvsem pošiljanje določenih obvestil, sklepov davčnim zavezancem,
- velika količina papirja in problem pri arhiviranju in arhivskih prostorih,
- obstaja določena možnost napak davčnega delavca, ko pretipkava podatke v računalnik,
- izpolnjevanje in oddajanje obrazcev je možno 5 dni v tednu in v predpisanih rokih.

Slika 7.1 Klasični način oddaje dokumentov in elektronski način preko eDavkov

Vir: <http://edavki.durs.si/OpenPortal/Pages/Introduction/Intro.aspx>

Slika prikazuje klasični način oddaje dokumenta po pošti in elektronski način preko eDavkov, ki ima bistveno več prednosti.

7.2 Prednosti e-davčnega poslovanja za davčne zavezanec

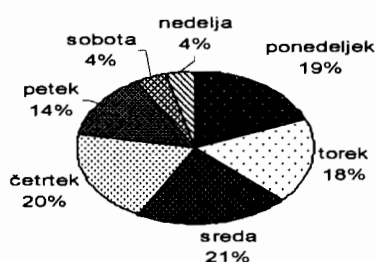
Portal eDavki je razmeroma varna in papirnemu poslovanju popolnoma enakovredna storitev v elektronskem mediju na spletu. V primerjavi s klasičnim oziroma »papirnim« poslovanjem ima elektronsko davčno poslovanje veliko prednosti. Davčnim zavezancem nudijo nekaj pomembnih prednosti pred papirnim poslovanjem z davčnimi obrazci (delno povzeto po DURS 2006, 4):

- hitrejša in preprostejša izpolnjevanja davčnih obrazcev z vgrajeno pomočjo in orodji za sprotno preverjanje,
- možnost vlaganja dokumentov 24 ur na dan, 7 dni v tednu, brez stroškov za poštnino in neodvisno od geografske lokacije,
- možnost začasnega shranjevanja nedokončanih obrazcev,
- prevzem davčnih obrazcev,
- pregledovanje arhiva oddanih dokumentov,
- vpogled v davčne evidence in davčne kartone,
- enostavno poslovanje za davčne zavezanec,
- prenos podatkov neposredno iz računovodskega sistema v eDavke prek spletnih storitev,
- sam sistem izključuje možnosti napak pri vnašanju podatkov pri plačilnih nalogih, saj je sistem zasnovan tako, da se izvajajo posebne logične kontrole, ki preprečujejo napake,
- prenosljivo digitalno potrdilo,
- enostavno pooblašcanje med uporabniki in ostalimi davčnimi zavezanci,

- pri pooblaščenju je možno prenesti pooblastilo na tretjo osebo za opravljanje davčnih poslov. Tako npr. lahko pooblastimo računovodski servis, ki za zavezanca vodi poslovanje, da v njegovem imenu vloži obračun prek portala,
- velika prednost za zavezanca je tudi prihranek stroškov in časa, ker ni potrebno zavezancem neposredno prinašati obrazcev na davčni urad,
- pri stroških pa je prihranek, ker ni potrebno plačevati obrazcev plačilnega prometa.

Davčnemu zavezancu, ki vloži obrazec DDV-O preko eDavkov, DURS ne pošilja več papirnih pred izpolnjenih obrazcev. S tem v bistvu Davčna uprava prihrani 157,08 SIT na davčnega zavezanca oz., država je v letu 2005 prihranila 10,3 milijona SIT. Tako je bilo od januarja do decembra 2005 elektronsko vloženi 68.480 DDV-O dokumentov.

Slika 7.2 Oddaja dokumentov po dnevih

Vir: DURS 2006, 3.

Slika prikazuje dokumente, ki se oddajajo na DURS po dnevih. Največ dokumentov se odda sredi tedna, to je v sredo (21%), sledi četrtek z 20% oddanih dokumentov. Precej je oddanih dokumentov tudi v začetku tedna, medtem ko se proti koncu tedna ta odstotek zmanjšuje. Najmanj oddanih dokumentov je ravno v soboto in nedeljo. Pri dokumentih DDV-O pa je tako največ oddanih v mesecu juliju (okrog 10.000) in oktobru.

7.3 Prednosti e-davčnega poslovanja za davčno upravo

Tako kot pri davčnih zavezancih je e-davčno poslovanje prineslo prednosti za davčno upravo. S delovanjem sistema eDavki je prišlo, do velike poenostavitve dela za davčne organe. Prednosti pa so tako:

- poenostavitev osnovnih nalog DURS-a,
- večja kontrola pri vodenju davčnih evidenc in postopkov,
- prav tako se je izboljšala preglednost pri vodenju davčnega registra,
- izboljšal se je davčni nadzor in preglednost davčne službe,

- velikanska prednost je znižanje stroškov administrativnega dela, saj DURS letno prejme več kot 5,3 milijonov dokumentov, manjši stroški poslovanja pa pomenijo ogromen prihranek na času,
- manjši so tudi poštni stroški,
- znižanje stroškov pa pomeni tudi manjše obremenjevanje državnega proračuna,
- zniževanje stroškov pobiranja davkov, izterjav in stroškov davčnega nadzora,
- večja je ažurnost samih podatkov,
- zagotovljena je večja kakovost samih storitev tako za zavezance, kot tudi Davčno upravo,
- zadovoljstvo davčnih zavezancev zaradi preglednosti in lažje dostopnosti,
- večji ugled uprave.

7.4 Slabosti in nevarnosti e-davčnega poslovanja

Pri elektronskem davčnem poslovanju obstajajo seveda določene slabosti in nevarnosti. Ker živimo v informacijski dobi se z uporabo novih tehnologij pojavlja nov način poslovanja, ki prinaša hitre spremembe v naše okolje. S spremembami pa se pojavijo tudi nove grožnje ter ranljivost sistemov. Tako Jerman-Blažič 2001, 102 navaja, da so učinki groženj lahko namerni ali pa nenamerni. Načini groženj, ki se tukaj pojavljajo so lahko:

- prisluškovanje komunikacijskim kanalom ali prestrezanje informacij,
- ponarejanje informacij,
- zaupnost,
- nepooblaščen uporaba virov in razkritje informacij,
- onemogočanje dela oz. uporabe virov.

Slabosti, ki se pojavljajo pri tem načinu poslovanju so predvsem, ker je potrebno določeno znanje in izobraževanje pri e-poslovanju, poleg tega je tudi potrebno slediti številnim spremembam, ki se pojavljajo. Davčni zavezanci morajo tako biti tudi ustrezno izobraženi in usposobljeni. Izobraževanja in usposabljanja pa pomenijo za podjetja dodatne stroške, še posebno je težko manjšim podjetjem. Naslednji problem je imetje ustrezne telekomunikacijske infrastrukture, saj če hočemo uporabljati tak način poslovanja moramo imeti internetno povezavo, računalnik, ustrezno programsko ter strojno opremo.

Slabosti v elektronskem davčnem poslovanju so tudi pogosti izpadi omrežij zaradi preobremenitev na katerih sistem deluje in virusi na internetnem področju.

Vsekakor je največja nevarnost e-davčnega poslovanja področje varnosti. Elektronsko davčno poslovanje pa je zelo občutljivo področje, kjer je potrebno imeti ustrezne in učinkovite varnostne sisteme. Pri varnosti poznamo nekaj uspešnih in

zanesljivih metod, ki so pomembne za zagotovitev varnosti oziroma preprečevanje zlorab e-davčnega poslovanja. Velik pomen imajo pri tem digitalna potrdila oz. certifikati, ki v elektronskem poslovanju nadomeščajo osebno legitimacijo davčnega zavezanca. Poleg certifikatov so tukaj tudi elektronski podpisi ter šifriranje.

7.5 Glavne ugotovitve

Ko davčni zavezanci svoje davčne obveznosti izkažejo na papirnih obrazcih, potrdilih in odločbah govorimo o klasičnem poslovanju. To dejansko pomeni, da davčni zavezanci za poslovanje z davčnim organom ne uporabljajo elektronske poti, ampak je poudarek na papirnem poslovanju. Tako poteka komuniciranje med Davčno upravo in davčnimi zavezanci na podlagi dokumentov. Obrazci so določeni z posebnimi odredbami, ki so v veljavi. Sam postopek pa se prične s pravilnim izpolnjevanjem dokumentov, ki ga po uradni dolžnosti sproži Davčna uprava ali davčni zavezanec.

Klasični način ima v primerjavi z elektronskim davčnim poslovanjem več slabosti kot pa prednosti, zato je tudi država spoznala, da bo potrebno počasi preiti na elektronski način poslovanja, ki je v drugih državah EU že kar precej razvit.

Elektronsko davčno poslovanje ima več prednosti kot pa slabosti. Seveda gre tukaj tako za prednosti pri davčnih zavezancih, kot tudi pri Davčni upravi RS. Portal eDavki je razmeroma varna in papirnemu poslovanju popolnoma enakovredna storitev v elektronskem mediju na spletu. Ta način omogoča neposredno on-line oddajo dokumentov v elektronski obliki. V primerjavi s klasičnim oziroma »papirnim« poslovanjem ima elektronsko davčno poslovanje veliko prednosti. Najpomembnejša prednost za davčne zavezance je vsekakor, ker sistem omogoča možnost vlaganja dokumentov 24 ur na dan, 7 dni v tednu in 365 dni v letu brez stroškov za poštnino in neodvisno od geografske lokacije. Zavezancem je omogočeno tudi lažje in preprostejše vlaganje obrazcev in dokumentov ter pregledovanje davčnih evidenc. Velik plus tega portala je vsekakor, da v primeru napačnega vnašanja podatkov nas sam sistem opozori, da je nekaj narobe.

Pri Davčni upravi je prišlo do večje poenostavitve samega dela, s tem pa se je izboljšal davčni nadzor ter lažje in veliko bolj preglednejše vodenje davčnih evidenc. Vsekakor je potrebno omeniti tudi manjše administrativne stroške za davčnega organa, ki so se pojavili z delovanjem tega portala, kot tudi stroške, ki obremenjujejo državni proračun (vzdrževanje sistema, popravila, itd.). Menim, da je prav tako pri davčnih zavezancih prišlo do določenih sprememb. Predvsem gre za poenostavitve del, saj elektronski način poslovanja omogoča vlaganje in pošiljanje dokumentov kadarkoli in kjerkoli. Vse to pa za zavezanca pomeni, da prihrani tako čas, kot tudi stroške, ki bi nastali v primeru pošiljanja po pošti ali pa neposredne oddaje dokumentov pri davčnem organu (prevoz).

Obstajajo pa tudi določene ovire in nevarnosti, ki tako otežujejo elektronski način poslovanja. Najbolj bi izpostavil področje varnosti poslovanja, ki je izrednega pomena. Ker danes živimo v informacijski dobi se z uporabo novih tehnologij pojavlja nov način poslovanja, ki prinaša hitre spremembe v naše okolje. S spremembami pa se pojavijo tudi nove grožnje ter ranljivost sistemov. Grožnje se pojavljajo v obliki nezaupanja uporabnikov do varnosti e-davčnega poslovanja, prisluškovanje, prestrezanje informacij in drugo.

Davčna uprava se seveda zaveda občutljivosti tega področja. Tako je zanesljiva politika varovanja zasebnosti davčnih zavezancev in njihovih podatkov eno izmed temeljnih načel elektronskega davčnega poslovanja. Zakonske določbe DURS-u narekujejo, da varuje osebne in zaupne podatke davčnih zavezancev ter preprečuje dostop do podatkov nepooblaščenim osebam. Sistem eDavki omogoča različne varnostne storitve, med katerimi so najpomembnejše: digitalna potrdila oz. certifikati, elektronski podpisi ter šifriranje.

eDavki so nenehno v nadgrajevanju in dopolnjevanju. Vedno bolj pokrivajo celotno davčno poslovanje davčnih zavezancev, sledijo pa tudi spreminjajoči se davčni politiki in zakonodaji. Od kadar ta sistem deluje, so se eDavki izkazali kot zelo zanesljiv način poslovanja. V bistvu se z vsakim mesecem število davčnih dokumentov, oddanih preko portala povečuje. Treba pa je povedati tudi, da je še vedno majhno število zavezancev, ki elektronsko vlaga dokumente. Morda pa gre to pripisati temu, ker so ljudje navajeni klasičnega načina poslovanja in še ne tako elektronskega. To pa se bo v prihodnjih nekaj letih vsekakor popolnoma spremenilo in bo vse potekalo on-line. Tako tudi podatki kažejo, da se vsako leto počasi, vendar zanesljivo povečuje oddaja dokumentov preko spleta.

8 SKLEP

Celoten proces razvoja sistema DDV v Sloveniji se je začel že leta 1999, ko smo uvedli davek na dodano vrednost, pred tem pa smo imeli še prometni davek. Obstajajo številni razlogi, ki so pripeljali do uvedbe DDV-ja. V bistvu obstajajo trije glavni razlogi, ki so: velik finančni učinek davka, nevtralnost obdavčenja in učinkovitost pobiranja tega davka.

Vsekakor se je največja sprememba DDV zgodila ob vstopu naše države v EU. Tako je bilo potrebno ves davčni sistem in zakone ter predpise uskladiti z evropskimi viri. Tukaj je zelo pomembna Šesta smernica, ki govori o temeljnih načelih obdavčenja z DDV.

Pri poslovanju s članicami EU so odpadli postopki uvoznih in izvoznih carinjenj. Zelo pomembna listina pri poslovanju pa je račun, za katerega je zakonodajalec predpisal obvezne elemente.

Slovenija je z vstopom v EU nase prevzela odgovornost in naloge, da bo v celoti spoštovala pravila igre. Po vstopu v Evropsko Skupnost se je tako pojavilo veliko novosti, izrazov in novih pojmov s katerimi se davčni zavezanci srečujejo iz dneva v dan. Eden izmed mojih dveh ciljev je bil tudi predstaviti spremembe na področju DDV pri davčnih zavezancih. V največji meri so bili davčni zavezanci tisti, katerih so doletele največje spremembe in novosti. Za začetek je ključno, da se davčni zavezanci sploh vpišejo v davčni register. V primeru pa, da se zavezanci ne vpišejo v register pa pride do davčnih utaj in različnih zlorab. Do davčne utaje pa lahko pride, ko npr. podjetje na osnovi ponarejenih računov za nabavo ali uvoz blaga zahteva od svoje države vračilo vstopnega davka.

Poleg registracije davčnih zavezancev ima velik pomen informacijski sistem za izmenjavo informacij o DDV oz. imenovan tudi sistem VIES. S tovrstnim sistemom obstaja malo možnosti, da pride do napak saj se podatke o davčnih zavezancih preverja. Menim, da je tovrsten sistem zelo uporaben saj deluje v vseh petindvajsetih državah EU, po drugi strani pa državne uprave med seboj kontaktirajo in preverjajo identifikacijske številke od davčnih zavezancev ter tako preprečujejo morebitne zlorabe in utaje davkov. To enostavno pomeni, da lahko davčna uprava kadarkoli in v katerikoli članici EU preveri identifikacijsko številko posameznega davčnega zavezanca ali podjetja in tako vidi če le ta sploh obstaja.

Novosti in spremembe so bile tudi pri vodenju davčnih evidenc, obračunavanju DDV in poročanju. Pri davčnih evidencah je točno določeno v zakonodaji kako naj davčni zavezanec vodi knjigovodstvo in hrani dokumentacijo. Tako je zavezanec dolžan zagotoviti vse podatke, ki so potrebni za pravočasno obračunavanje davka ter zagotoviti pravočasni pretok poslovne dokumentacije. Prav tako so davčni zavezanci dolžni voditi

oz. sestaviti DDV obračun za določeno obdobje. V primeru poročanja pa se je uvedlo novo četrletno poročanje - kvartalno poročilo ter nov način oddajanja dokumentov.

Bistvena novost je ta, ker je s samim vstopom Slovenije v EU celotna administracija, ki je povezana z obračunavanjem DDV s carinskega organa prenesena na davčnega zavezanca. Gre seveda za celoten sklop aktivnosti, ki zajemajo izobraževanje davčnih delavcev, reorganizacijo poslovanja, novi obrazci, računalniški programi in še veliko drugih dejavnosti. Tako je po 1. maju 2004 bistveno več novih obrazcev, katere morajo odslej voditi zavezanci. Računalniški in drugi strokovnjaki so bili primorani pristopiti k novim programskim rešitvam, da bi vsi programi imeli največje učinke za davčne zavezance ter davčne organe, navsezadnje pa tudi, da bi vsi postopki bili opravljeni kar seda hitro in kakovostno.

Da nam elektronsko poslovanje prihrani čas in denar se je tega pred leti zavedala tudi Davčna uprava RS in je tako pričela razvijati sistem eDavki. E-poslovanje spreminja klasično delovanje tako državljanov kot tudi podjetij. Začetek uvedbe tega sistema gre iskati v letu 2001, ko je Vlada RS sprejela sklep, da bi se uvedel sistem za vlaganje obračunov DDV. Obstajajo pa tudi drugi razlogi, ki so vodili do razvoja e-davčnega poslovanja, ti so predvsem tržni, globalizacijski, ekonomski in tehnični.

Za nemoteno delovanje preko portala eDavki morajo davčni zavezanci imeti poleg strojne in programske opreme še dostop do interneta ter določena znanja s tega področja. Moje mnenje je, da je ta portal zelo prijazen in uporaben do samih uporabnikov, saj omogoča razmeroma enostavno in hitro delovanje.

V diplomskem delu nisem mogel mimo zakonodajnih in varnostnih vprašanj, ki so vitalnega pomena. E-poslovanje je v naši državi urejeno z zakoni in predpisi, po drugi strani pa so elektronsko vloženi dokumenti prek eDavkov popolnoma enakovredni papirnim dokumentom.

Skozi moje delo sem ugotovil, da je največja slabost oz. težava tega načina poslovanja varovanje podatkov, saj gre za zelo občutljivo področje. Po mojem je vidik varnosti bistvenega pomena, saj dolgoročno vpliva na zaupanje ljudi, sploh pa, ko gre za uporabo interneta za finančno izmenjavo podatkov.

Za konec pa naj omenim še primerjavo med klasičnim in e-davčnim poslovanjem, saj sem skozi delo spoznal, da ima e-davčno poslovanje pred klasičnim oz. papirnim poslovanjem veliko pozitivnih lastnosti. Mogoče je ravno največja prednost klasičnega načina prav nezaupanje v e-poslovanje. Tako si je tudi država zadala cilj, da bo do leta 2010 popolnoma v celoti uvedla e-poslovanje. Na podlagi podatkov, ki so bili predstavljeni v obliki tabel in grafov ter v samih gradivih (interna gradiva DURS-a, internet) sem ugotovil, da je elektronsko vlaganje dokumentov malo zadržano s strani davčnih zavezancev, morda tudi, ker se le ti še ne tako dobro zavedajo kakšne priložnosti jim sploh to prinaša. Po drugi strani pa gre pričakovati, da se bo elektronsko

vlaganje dokumentov iz leta v leto povečevalo in bo tako doseglo želene rezultate.

Tudi sam se bolj nagibam k e-poslovanju, saj omogoča bistveno več prednosti. Vsekakor je največja lastnost, da lahko davčni zavezanci vlagajo dokumente kadarkoli, to pa pomeni 365 dni v letu.

V prihodnosti gre torej pričakovati, da se bo e-davčno poslovanje vse bolj in bolj uveljavljalo ter razširjalo, saj ima nov način davčnega poslovanja mnogo več koristi kot pa slabosti. Poleg tega pa je nedvomno dodana vrednost pri e-davčnem poslovanju glede na klasično poslovanje očitna, saj so njene prednosti tako na strani davkoplačevalcev kot države.

LITERATURA

- Drobež, Mateja in Božena Macarol. 2005. *DDV sestavljenka št. 1: celovit komentar o DDV*. Ljubljana: Studio Macarol.
- IKS: revija za računovodstvo in finance št. 9-10*. 1999. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- IKS: revija za računovodstvo in finance št. 6*. 2004. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- IKS: revija za računovodstvo in finance št. 7*. 2004. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- IKS: revija za računovodstvo in finance št. 9-10*. 2005. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Jerman Blažič, Borka s soavtorji. 2001. *Elektronsko poslovanje na internetu*. Ljubljana: GV Založba.
- Jevševar, Matjaž. 1999. *Predlogi za strategijo razvoja elektronskega poslovanja v Davčni upravi RS*. Organizacija.
- Kovačič, Andrej, Aleš Groznik in Miroslav Ribič. 2005. *Temelji elektronskega poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Mayr, Branko, Božena Macarol in Zvezda Balič Fabe. 1999. *Davek na dodano vrednost: priročnik o uporabi*. Ljubljana: GEA College.
- Milost, Franko in Vilma Milunovič. 2001. *Obdavčitev podjetij*. Koper: Visoka šola za management.
- Muzlovič, Alenka. 2000. *Davek na dodano vrednost v proizvodnem podjetju*. Diplomsko delo. Koper: Visoka šola za management.
- Osojnik, Mojca. 2002. *Skrivnosti elektronskega poslovanja: priročnik za mala in srednje velika podjetja*. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije.
- Ošljaj, Biserka. 2004. *Davek na dodano vrednost v EU: kratko in jedrnato 3*. Ljubljana: MFB Consulting.
- Pirc, Antonija. 1999. *Davek na dodano vrednost*. Ljubljana: Forum.
- Rupnik, Lado. 1997. *Javnofinančni pojmovnik s slovensko-angleško-nemško-francoskim slovarčkom*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Simič, Ivan in Marian Wakounig. 1999. *Priročnik o davku na dodano vrednost*. Ljubljana: Simič & Bohorič.
- Svilar, Branka. 2001. *Vse o davku na dodano vrednost: praktični napotki, novosti, spremembe in podzakonski akti*. Lesce: Založba Oziris.
- Škof, Bojan. 1999. *Kaj moram vedeti o davku na dodano vrednost*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Škof, Bojan. 2004. *Davek na dodano vrednost po novem-kako poslovati na notranjem trgu-101 primer*. Maribor: Davčni inštitut.
- Škof, Bojan in Damijan Špes. 1998. *Davek na dodano vrednost: pričakovane spremembe in posledice*. Skoke: Bilans Trade.

VIRI

- Center Vlade Republike Slovenije za informatiko. 2004. *Elektronske davčne storitve za gospodarstvo*. [Http://www.gov.si/cvi/slo/indo/indo2004/referati/referat_15.htm](http://www.gov.si/cvi/slo/indo/indo2004/referati/referat_15.htm) (15.4.2006).
- European Commission. 2006. *VAT Rates Applied in the Member States of the European Community*. [Http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_2006_en.pdf](http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_2006_en.pdf) (20.11.2006).
- European Commission. 2006. *Taxation and Customs Union*. [Http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/vat/traders/vat_number/index_en.htm](http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/vat/traders/vat_number/index_en.htm) (18.10.2006).
- European Commission. 2002. *Descriptive Report on the simplification and modernisation of VAT obligations for the European Commission*. [Http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/descriptive_report.pdf](http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/descriptive_report.pdf) (19.11.2006).
- Evropska komisija. 2006. *Tvoja Evropa*. [Http://ec.europa.eu/youreurope/nav/da/business/management/taxation/vat/index_sl.html?print=true](http://ec.europa.eu/youreurope/nav/da/business/management/taxation/vat/index_sl.html?print=true) (16.9.2006).
- Gospodarska zbornica Slovenije. 2003. *Novosti pri obdavčitvi z davkom na dodano vrednost ob vstopu Slovenije v EU*. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije.
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. 2006. Vstopna stran. [Http://www.durs.gov.si/](http://www.durs.gov.si/) (11.5.2006).
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. *Davčni Bilten, letnik 5, št. 3. marec 2004*.
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. *Davčni Bilten, letnik 5, št. 5. maj 2004*.
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. *Davčni Bilten, letnik 5, št. 6. junij-julij 2004*.
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. *Davčni Bilten, letnik 5, št. 4. april 2006*.
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. *Davčni Bilten, letnik 5, št. 11. november 2006*.
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. 2003. *Novosti pri obdavčitvi z davkom na dodano vrednost ob vstopu Slovenije v EU*. Ljubljana: Ministrstvo za finance.
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. 2006. [Http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_dodano_vrednost_za_pravne_osebe_in_za_fizicne_osebe_ki_opravljajo_dejavnost_obrazci/](http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_dodano_vrednost_za_pravne_osebe_in_za_fizicne_osebe_ki_opravljajo_dejavnost_obrazci/) (4.12.2006).
- Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. 2006. [Http://edavki.durs.si/OpenPortal/Pages/StartPage/StartPage.aspx](http://edavki.durs.si/OpenPortal/Pages/StartPage/StartPage.aspx) (10.4.2006).

Ministrstvo za finance. Davčna uprava Republike Slovenije. 2006

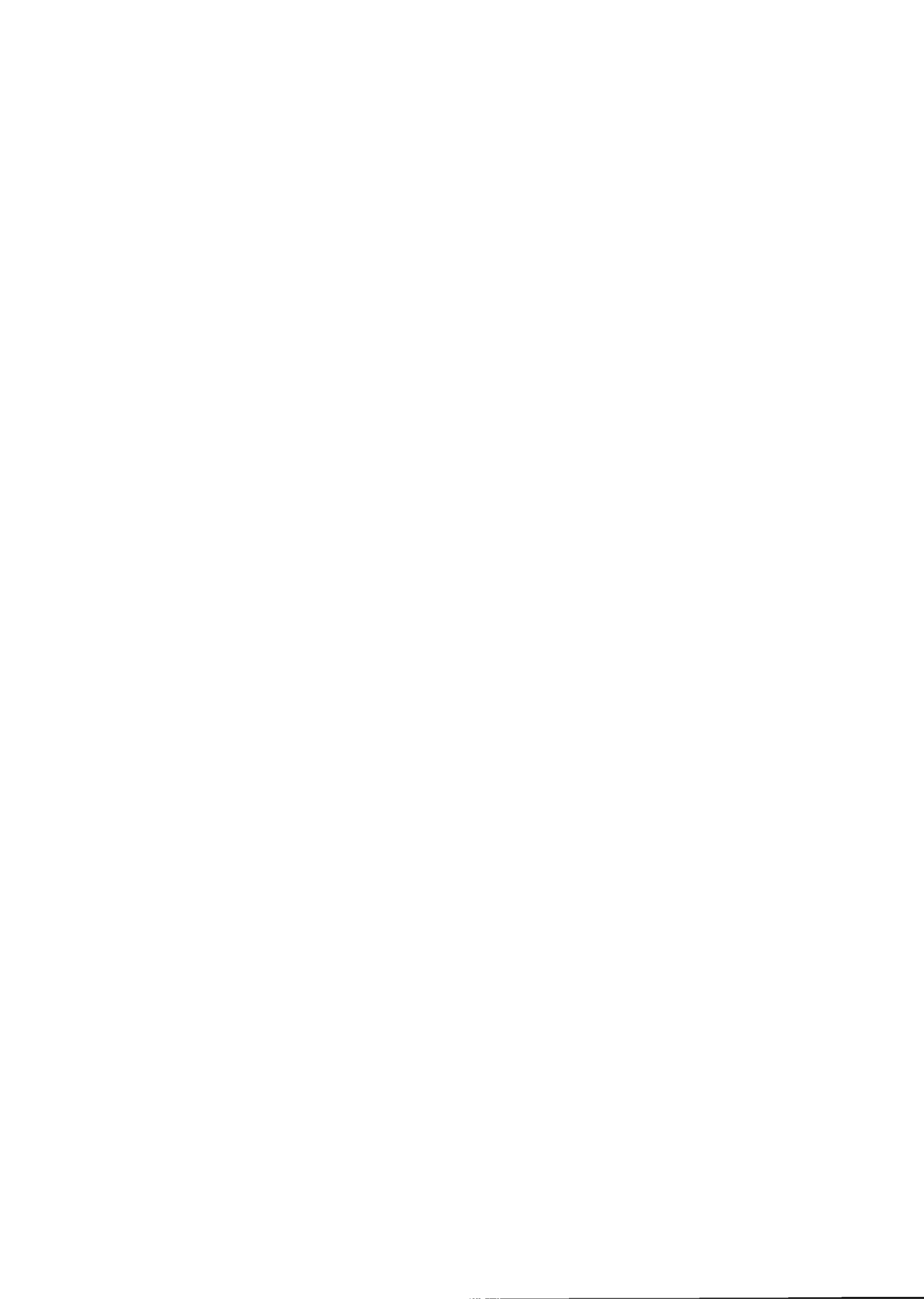
[Http://edavki.durs.si/OpenPortal/Pages/Introduction/Intro.aspx](http://edavki.durs.si/OpenPortal/Pages/Introduction/Intro.aspx) (10.4.2006).

Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost. Uradni list RS, št. 17/04, 45/04, 29/05.

Statistični urad Republike Slovenije. 2006. [Http://intrastat-surs.gov.si/intrastat.html](http://intrastat-surs.gov.si/intrastat.html) (5.5.2006).

Zakon o davku na dodano vrednost. Uradni list RS, št. 89/98, 134/03, 25/05

Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu. Uradni list RS, št. 57/2000, 2/2001.

PRILOGE

- Priloga 1** Uvedba DDV v državah članicah EU
- Priloga 2** Stopnje DDV v EU
- Priloga 3** Struktura identifikacijskih števil za DDV v EU
- Priloga 4** Obrazec DDV-O
- Priloga 5** Priloga k obrazcu DDV-O
- Priloga 6** Obrazec I-RAČ
- Priloga 7** Obrazec I-RAČ-D
- Priloga 8** Obrazec P-RAČ
- Priloga 9** Obrazec P-RAČ-P
- Priloga 10** Obrazec E-UVOZ
- Priloga 11** Obrazec PE-7
- Priloga 12** Obrazec PE-17
- Priloga 13** Kvartalno poročilo (KP-O)

Države EU	Leto uvedbe DDV
Avstrija	1973
Belgija	1971
Danska	1967
Finska	1964
Francija	1968
Grčija	1987
Irska	1972
Italija	1973
Luksemburg	1970
Nemčija	1968
Nizozemska	1969
Portugalska	1986
Španija	1986
Švedska	1969
Velika Britanija	1973
Ciper	1992
Češka	1993
Estonija	1991
Latvija	1994
Litva	1992
Madžarska	1988
Malta	1995
Poljska	1993
Slovaška	1993
Slovenija	1999

Vir: VAT Rates Applied in the Member States of the European Community 2006, 30-34.

Države EU	Znižana stopnja v %	Standardna stopnja v %
Avstrija	10	20
Belgija	6	21
Danska	-	25
Finska	8 in 17	22
Francija	2,1 in 5,5	19,6
Grčija	4 in 8	18
Irska	4,3 in 13,5	21
Italija	4 in 10	19
Luksemburg	3 in 6	15
Nemčija	7	16
Nizozemska	6	19
Portugalska	5 in 12	19
Španija	4 in 7	16
Švedska	6 in 12	25
Velika Britanija	0 in 5	17,5
Ciper	5	15
Češka	5	19
Estonija	5	18
Latvija	9	18
Litva	5 in 9	18
Madžarska	12	25
Malta	5	15
Poljska	3 in 7	22
Slovaška	-	19
Slovenija	8,5	20

Vir: VAT Rates Applied in the Member States of the European Community 2006, 3.

PRILOGA IX: Struktura identifikacijskih števil za DDV v državah članicah, vključno z njihovimi kodami

Naziv države	Struktura identifikacijske številke za DDV		Oblika številke za DDV (brez kode države)
	koda države	številka za DDV (brez kode države)	
Belgija	BE	999.999.999	3 skupine 3 števil
Danska	DK	99 99 99 99	4 skupine 2 števil
Nemčija	DE	999999999	1 skupina 9 števil
Grčija	EL	999999999	1 skupina 9 števil
Španija	ES	X9999999X ¹	1 skupina 9 znakov
Francija	FR	XX 99999999	1 skupina 2 znakov; 1 skupina 9 števil
Irska	IE	9S99999L	1 skupina 8 znakov
Italija	IT	99999999999	1 skupina 11 števil
Luksemburg	LU	99999999	1 skupina 8 števil
Nizozemska	NL	999999999B99 ²	1 skupina 12 znakov
Avstrija	AT	U99999999 ³	1 skupina 9 znakov
Portugalska	PT	999999999	1 skupina 9 števil
Švedska	SE	999999999999	1 skupina 12 števil
Finska	FI	99999999	1 skupina 8 števil
Velika Britanija	GB	999 9999 99 999 9999 99 999 ⁴ GD999 ⁵ HA999 ⁶	1 skupina 3 števil, 1 skupina 4 števil in 1 skupina 2 števil; ali 1 skupina 3 števil, 1 skupina 4 števil, 1 skupina 2 števil in 1 skupina 3 števil; ali 1 skupina 5 znakov
Ciper	CY	99999999L	1 skupina 9 znakov
Češka	CZ	99999999 999999999 9999999999	1 skupina 8 števil, ali 1 skupina 9 števil; ali 1 skupina 10 števil
Estonija	EE	999999999	1 skupina 9 števil
Latvija	LV	99999999999	1 skupina 11 števil
Litva	LT	999999999 999999999999	1 skupina 9 števil; ali 1 skupina 12 števil
Madžarska	HU	99999999	1 skupina 8 števil
Malta	MT	99999999	1 skupina 8 števil
Poljska	PL	999-99-99-999 999-999-99-99 9999999999	1 skupina 3 števil, ki ji sledita 2 skupini 2 števil in 1 skupina 3 števil; ali 1 skupina 3 števil, ki ji sledi 1 skupina 3 števil, ki ji sledita 2 skupini 2 števil; ali 1 skupina 10 števil
Slovenija	SI	99999999	1 skupina 8 števil
Slovaška	SK	999999999 9999999999	1 skupina 9 števil ali 1 skupina 10 števil

Opombe:

9 – številka

X – črka ali številka

S – črka; številka; »+« ali »*«

L – črka

¹ Prvi in zadnji znak je lahko črka ali številka; oba znaka ne moreta biti številki.² Na 10. mestu, ki sledi prefiksu je vedno črka »B«.³ Na 1. mestu, ki sledi prefiksu je vedno črka »U«.⁴ Identificira trgovce glede na stroko.⁵ Identificira organe vlade.⁶ Identificira zdravstvene oblasti.

PRILOGA VI: Obrazec DDV-O

Obrazec DDV-O
za obračun davka na dodano vrednost za obdobje: _____

Firma / Ime in priimek _____

01 Identifikacijska številka za DDV _____

Sedež / Stalno prebivališče _____

02 Identifikacijska številka za DDV
zastopnika _____**I. Vrednosti so brez DDV****V SIT (brez stotinov)**

Obdavčen promet	11		Obdavčene nabave	21	
Izvoz blaga	12		Uvoz	22	
Oproščen in drug promet s pravico do odbitka vstop. DDV	13		Oproščene nabave in pridobitve	23	
Oproščen promet brez pravice do odbitka vstop. DDV	14		Nabavna vrednost nepremičnin	24	
Promet po 5., 6. in 9. členu ZDDV	15		Nabavna vrednost drugih osnovnih sredstev	25	
Dobave blaga znotraj Skupnosti	16		Pridobitve blaga znotraj Skupnosti	26	
Promet v drugih državah članicah	17		Tnstranske pridobitve blaga znotraj Skupnosti	27	

II. Obračunani DDV**Vstopni DDV**

Od dobav blaga in storitev in od pridobitev blaga znotraj Skupnosti		Od nabav blaga in storitev in od pridobitev blaga znotraj Skupnosti	
zavezancem za DDV 8,5%	31	v Sloveniji 8,5%	41
zavezancem za DDV 20%	32	v Sloveniji 20%	42
končnim potrošnikom 8,5%	33	pri uvozu 8,5%	43
končnim potrošnikom 20%	34	pri uvozu 20%	44
Prejemniki blaga in storitev kot plačniki DDV	35	Pavšalno nadomestilo 4%	45
Od pridobitev blaga znotraj Skupnosti 8,5%	36	Prejemniki blaga in storitev kot plačniki DDV	46
Od pridobitev blaga znotraj Skupnosti 20%	37	Od pridobitev blaga znotraj Skupnosti 8,5%	47
		Od pridobitev blaga znotraj Skupnosti 20%	48
obveznost DDV za davčno obdobje	51	presežek DDV v davčnem obdobju	52
		prenos iz preteklega obdobja	61
plačilo DDV	71	vračilo DDV	72

Izračunavam odbitni delež (obvezno obkrožiti)

04

NE DA

Zahtevam vračilo (obvezno obkrožiti)

03

NE DA

Potrjujem resničnost navedenih podatkov.

V/Na _____

Podpis _____

Datum _____

Ime in Priimek _____

PRILOGA XI: Priloga A k obrazcu DDV-O

Priloga A k obrazcu DDV-O za obdobje: _____

Firma / Ime in priimek _____

1 Identifikacijska številka za DDV

Sedež / Stalno prebivališče _____

2 Identifikacijska številka za DDV
zastopnika

I. Vrednosti so brez DDV

v eurih in centih

Obdavčene dobave	11	<input type="text"/>	Obdavčene nabave	21	<input type="text"/>
------------------	----	----------------------	------------------	----	----------------------

II. Obračunani neplačani DDV po izdanih računih
v tekočem obdobjuOdbitek neplačanega DDV po prejetih računih
v tekočem obdobju

zavezancem za DDV 8,5%	31	<input type="text"/>	v Sloveniji 8,5%	41	<input type="text"/>
zavezancem za DDV 20%	32	<input type="text"/>	v Sloveniji 20%	42	<input type="text"/>
končnim potrošnikom 8,5%	33	<input type="text"/>			
končnim potrošnikom 20%	34	<input type="text"/>			

III. Obdavčene dobave po računih, izdanih v predhodnih
obdobjih, ki so plačani v tekočem obdobju
(vrednosti so brez DDV v eurih in centih)Obdavčene nabave po računih, prejetih v predhodnih
obdobjih, za katere so plačila izvršena v tekočem obdobju
(vrednosti so brez DDV v eurih in centih)

Obdavčene dobave	11.a	<input type="text"/>	Obdavčene nabave	21.a	<input type="text"/>
------------------	------	----------------------	------------------	------	----------------------

IV. Obračunani DDV po računih, izdanih v predhodnih obdobjih,
ki so plačani v tekočem obdobjuOdbitek DDV po računih, prejetih v predhodnih obdobjih,
za katere so plačila izvršena v tekočem obdobju

zavezancem za DDV 8,5%	31.a	<input type="text"/>	v Sloveniji 8,5%	41.a	<input type="text"/>
zavezancem za DDV 20%	32.a	<input type="text"/>	v Sloveniji 20%	42.a	<input type="text"/>
končnim potrošnikom 8,5%	33.a	<input type="text"/>			
končnim potrošnikom 20%	34.a	<input type="text"/>			

Potrjujem resničnost navedenih podatkov.

V/Na _____

Podpis _____

Datum _____

Ime in priimek _____

PRILOGA XX: Obrazec E-UVOZ

(Firma/ime in priimek)

(Sedež, prebivališče: kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)

(identifikacijska številka za DDV)

POSEBNA EVIDENCA O VSTOPNEM DDV PRI UVOZU BLAGA

Zap. št.	Datum		Carinski postopek	LISTINA			Skupni znesek vstopnega DDV, ki se sme odbiti	Znesek vstopnega DDV, ki se sme odbiti			
	Knjiženja listine	Prejema listine		Številka	Datum	Davčna osnova pri uvozu blaga		Oproščene nabave	8,5 %	20%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
				SKUPAJ							

obrazec E-UVOZ

PRILOGA XXI: Obrazec PE-7

(Firma/ime in priimek)

(Sedež, prebivališče: kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)

(identifikacijska številka za DDV)

POSEBNA EVIDENCA BLAGA IZ DRUGEGA ODSTAVKA 56.A ČLENA ZDDV

Zap. št.	Datum knjiženja	Številka	Datum	Vrednost blaga v SIT	Listina			Vrsta prometa	Namembna država	Datum odpošiljanja	Datum prejema ali prodaje blaga	Nevrnjeno blago	
					Količina blaga	Opis blaga	Količina blaga					Opis blaga	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	

obrazec PE-7

PRILOGA XXII: Obrazec PE-17

(Firma/ime in priimek)

(Sedež, prebivališče: kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)

(identifikacijska številka za DDV)

POSEBNA EVIDENCA BLAGA IZ TRETJEGA ODSTAVKA 56.A ČLENA ZDDV

Zap. št.	Datum knjiženja	Številka	Listina				Naročnik		Datum prejema	Datum vračila ali nakupa blaga	Nevmjeno blago	
			Vrednost blaga v SIT	Količina blaga	Opis blaga	Vrsta prometa	Firma/ime ter sedež	identifikacijska številka za DDV			Količina blaga	Opis blaga
1	2	3	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	2	3	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

obrazec PE-17

